

Pályázatok

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vas-
lagon szedett betűkből 32 fillér. Pályá-
zatok felvételnek: Budapest, Sip ucca 10.
— Hirdetések díja előre fizetendő. —

A nyiregyházi aut. orth. izr.
hitközség Elnöksége.

A nyiregyházi aut. orth. izr.
hitközségnél metsző-báálfilo al-
kalmazása határozatot el. Az
állásra három elismert tekintélyű
orth. rabbi képesítését bírő
ש"י ב' טוטה וירי' טרבי'ם
egyen pályázhatik. Csakis kelle-
mes hangú metszők jöhetnek ko-
molyan figyelembe, akik kizáró-
lag orth. hitközségnél működtek.
Pályázók irataik másolatát a hit-
község Elnökségéhez küldjék.
Utiköltséget a hitközség csak a
meghívottaknak térít meg.

Nyiregyháza, 1929. év június
bó 3-án.

Az Elnökség.

Hirdetmény.

Miután a kiirt ש"י-pályázatot
Julius 10-ig meghosszab-
blítottuk, kérjük elsősorban ש"י
ובע"ה יריש — kik 35 évnél nem
idősebbek és 3 tekintélyes orth.
rabbitól kaboló-val bírnak —
pályázatuk szives beküldését.
Győr, 1929. június 2-án.

Schwarz Izidor
hitk. elnök.

Brandstätter Aladár
hitk. titkár.

Fenákel Jónás

zsir és baromfi kereskedése,
az orth. rabbiság felügyelete alatt
Bpest, VII., Dob-utca 28. sz.
Naponta friss árú. Házhoz szállítás.
Telefonhívó J. 334—76.

3 P. 50-től

kezdve lakodalmakat, ban-
kettekét, mindentféle ün-
nepélyeket vállal
a kitértő konyhájáról általánosan
elismert

Welsz, orth. vendéglős
Paulay Ede-utca 21. sz.
Menü rendszer.
Olcsó előfizetési árak!

Apró hirdetések

Hirdetési díjszabás: minden szó egyszeri
beiktatása 16, vaslagon szedett betűkből
32 fillér. Állást keresőknek szavankint
13, vaslagon szedett betűkből 26 fillér.
Apróhirdetések felvétele: Budapest, VII.,
Sip ucca 10. — Jelzés levelek kettős bo-
ritékban válaszbélyeggel ugyanoda inté-
zendők. — Apróhirdetések csak a díj elő-
zetes lefizetése mellett közölhetők.

HUSZONEGY ESZTENDŐ óta
közvetít házasságot Nagy Jenő
Rákóczi ut 57-b. — Telefon (cég-
nélküli levelezés).

HÁZASSÁGOKAT eredményesen
közvetít szigorú diszkréció mel-
lett Rothstein Dávid, S. A. Ujhely,
Kossuth Ferenc u. 3.

ORTH. VALLÁSOS, intelligens öz-
vegy urinökökkel összeköttetésben
álló korrekt sáchenok címei és
igényei, esetleg sáchen nélküli
közvetlen ajánlatok, teljes címet,
életkort, családi és vagyoni álla-
potot feltüntetve „Gyermekszere-
tő feleség” jellegre a kiadóba
kéretnek. Diszkréció biztosítva.

KERESEK jólnevelt, csinos leányom
részére ben tajre böchert, kit a
schitesz-ra kitanítanék és állásba
jutásáig eltartanám. Hozomány
2000 pengő. Fiatal özvegyember
nincs kizárva. Leveleket „Bász
tajvim” jellegre a kiadóhivatalba.

ISMERETSEG hiányában ezton
keresek csinosnak mondott, in-
telligens, üzleti jártassággal bíró
leányomnak oly konzervatív gon-
dolkozású fiatalembert, kit 20 év
óta fennálló üzletembe társul fo-
gadjék. Teljes című leveleket
»MAZEL« jellegre a kiadóhi-
vatal továbbítja.

BENŐSÜLNE zsidó családba val-
lások, jó hangú fiatalember, ki a
schiteszt is kitanulná. Leveleket
Holló-u. 12. II. 20. Einhorn Zsig-
mond.

VIDÉKI zsidó család keres benő-
sülés céljából leánya részére 26
—28 év körüli jócsaládból való
felsőréskészítőt, ki szakmájában
jártas. Megélhetés biztosítva. Jel-
lege »Nyugodt élet.«

MÉSZ, hófehér, fával égetett,
(Elesdinél szebb); TÚZIFA, min-
denféle tűzifa kapható, Pollák
Zsigmondnál, Debrecen.

FÜSZERESSEGED, fiatal, felvéte-
tik. Weisz Mór. III., Ürömi-u. 42.

SZIGORUAN ORTH. IPAROSHOZ
adnám tanoncul 15 éves, jesivát
járt fiamat. „Tanonc” jelige.

A CSALÁDI BOLDOGSÁG —
„AZ ÁLDÁS FORRÁSA” c. könyv
Oppenheim illusztrációival 2'60
P-ért kapható a pesti zsidó könyv-
kereskedőknél és a szerzőnél,
Linksz főrabbinál, Kőszeg.

KÉPZETT karmestert keresek.
Herstik főkantor, Abaujszántó.

KERESEK háztartásom részére szi-
goruan vallások, megbízható nőt,
ki főzésben perfékt, mindenes van
(német ajku előnyben), jó bánás-
mód. Miskolc, Postafiók 59.

KERESEK azonnalra vallások, jó
házból való zsidó leányt, aki házi
teendőket elvégzi. Főzéshez értő
előnyben. Családtagnak tekintjük.
Leopold Donáth, Piestany,
(Pöstyén, Szlovenszko).

JOBBS CSALÁDBÓL való vallások
fiatalember, volt talmudista, aki
utóbbi időben mint háztartó
működött, egyúttal üzleti munkát
is végzett, állást keres. Vidékre
is menne. Előbbi működéséről jó
bizonyítványokkal rendelkezik. —
„Szorgalmas és megbízható 22”
jelligere a kiadóba.

JUHTURO ORTH. KÖSER, ná-
ponta friss, minden mennyiség-
ben leszállítva. Első Debreceni
Turógyár. Debrecen, Dara-
bos utca 20. szám.

INTELLIGENS orth. asszony ház-
vezetőnői állást keres vidékre is.
Szatmári N. Kispeszt, Toldi-u. 24.

PÁROKAT tartós hullámokkal
(präparált) hajból legolcsóbban
készít Teitelbaum Helén, Miskolc
Szentpályi-u. 1.

Mindenféle nyomtatvány
legolcsóbban beszerezhető
Schwarz Lipót motorüzemű
könyvnyomdájában
Kunszentmiklóson.
Kérjen árajánlatot!

SÍRKÖVEK minden kivitel-
ben legolcsóbb gyári áron
Schreiber Jakab
villanyerőre berendezett
sirkőüzemében Debre-
cen, Hunyadi-utca 14.

☞☞☞ közörlését és tükörfényesre
polírozását, gyertyatartók, disztár-
gyak ezüstözését és nikkelezését
felelősséggel vállalja Garfunkel
Mór műköszörüs és készüze
Nyiregyháza, Széchenyi-tér 6.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
GROSZBERG JENŐ.

Hoffmann és Társa könyvnyomda.
Budapest, VI, Próféta ucca 7

ידיעות ציוניות

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

ALAPITOTTA:
Groszberg Lipót

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: J. 425—90. CSEKKSZÁM: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ

SZERKESZTI:
Groszberg Jenő

Üdvözlét a nagygyűlésnek

A hazai orthodoxia két intéző-
szerve: a központi bizottság és —
hosszu szünet után, 6 éves man-
dájuma lejártának előestéjén —
az országos képviselő, jövő héten
tartja összejövetelét Budapesten.
Összejönnek az ország minden
részéről azok, akik az orthodox
törekvések s célkitűzések képvi-
selőivé lettek megválasztva és most
kérdések fölött döntenek, előter-
jesztéseket tesznek és meghallgat-
ják a Központi Iroda vezetőségé-
nek referátumait. Nehéz viszonyok
közepette gyülekeznek a delegátu-
sok. A gazdasági helyzet nehé-
sége rányomja bélyegét minden
tanácskozásra. Valóban ugy van,
mint ahogy a talmud (Beróchajsz
3.) elbeszélése szerint Izráel
bölcei összegyülekezvén Dávid
királyhoz, — szóltak: „Uram, ki-
rályom, ne pednek megélhetésre
van szüksége.” A király azt feleli:
„menjétek és éljétek meg egyik a
másik (a szegények a gazdagok)
jósziuőségéből”, amire azonban
az az ellenvetés hangzott fel: „az
oroszlánnak nem elég egy marék
és a gödröt nem lehet a belőle
kiásott földdel betömni.”

Az évek óta tartó gazdasági
krízis az áldozatkészek anyagi
alapjait is megrendítette és nem
lehet arra az álláspontra helyez-
kedni, hogy a tehetősek majd ide-
adják a szükséges összegeket. A
kereset „marékja” pedig nem ele-
gendő a drágaság „oroszlánja”
számára és ami még elszomorít-
több: a kis ország gazdasági hely-
zete hasonló a gödörhöz, amelyet
a belőle kitermelt földdel nem le-
het betömni...

A gazdasági nehézségek elle-
nére az orthodoxia vezető emberei
nem tévesztik szem elől a törté-
neti igazságot, hogy a zsidóság a
legszegényebb viszonyok mellett
sem vesztette el ideális, az örök-

kévalóság felé irányított szempont-
jait. Ezek közé tartozik a Tóra-
tanulás. Mint a budapesti orth.
hitközség illusztris elnöke, óbudai
Freudiger Abrahám a „Zsidó Uj-
ság” mult heti vezércikkében ki-
fejtette: az orthodoxiában nem le-
het más értékmérő a Tóra-tanu-
lásnál. A jesivák és a talmudló-
rák ügyeinek gondozása, anyagi
alapjainak megszilárdítása, belső
szellemi életük fellendítése, oly
ügyek, amelyekkel minden orszá-
gos orthodox értekezleten foglal-
kozni kell. És állást kellene fog-
lalni a Zsidó Ujság-ban oly sok-
szor pro- és kontra megtárgyalt
jesiva-probléma kérdésében: en-
gedjük-e, hogy egyes jesván a
tanulás mellett ipart vagy földmi-
velési szakot kultiváljanak?

Hitközségeink orthodox jellegé-
nek megővésére és kidomborítá-
sára, ki kellene mondani, hogy
mehálél sábosz — orthodox hit-
községek előjáróságába be nem
választható. Elvégre súlyosan
kompromittálja az orthodoxiát, ha
— mint a közelmúltban is meg-
történt — orthodox hitközség ki-
mondottan vallástalan elnököt vá-
laszt. Hívja fel a nagygyűlés a
Központi Irodát, hogy ezen ano-
mália gyökere és intézményes
megszüntetésére vesse latba tekin-
télyét a miniszteriumnál, a hazai
orthodoxia statutumainak ehhez
megfelelő módosítása érdekében.

Az országos értekezleten —
mint már közöltük — szóba ke-
rül a hitközségi tisztviselők, első-
sorban a metszők ügye is. Az
idők megérlelték a kérdést. Az
uj nyugdíjtörvények, a neológ
tisztviselők szervezésének előre-
haladása s a felekezlet szélesebb
körében való népszerűsége —
valami elhatározást követel az
orthodoxia táborán belül is. Szél-
sőségek vannak e téren is, úgy

pro mint kontra, de miért ne va-
lósuljon meg ebben az ügyben a
régii zsidó közmondás: „hoemesz
jajre dárkaj — az igazság utat
tör magának”? A metszők törek-
véseinek főcélja — a sürgősen és
feltétlenül megoldandó nyugdíj-
problémán felül — alkalmaztatásuk
bizonytalanságának megszüntetése
Nem igazságos-e ez az ügy?
Nem lehetne-e a leghatározottab-
ban kijelenteni s elhatározni, hogy
a metszőt néhány — mondjuk
három — évi szolgálati idő eltel-
tével, nyomós ok nélkül ne lehes-
sen elbocsátani. Egy ilyen dekla-
ráció, amely természetesen a rab-
biknak a zsidó vallástörvény el-
engedhetetlen postulatumát képe-
ző felügyeleti jogát a leghatáro-
zottabban kiemelné s érintetlenül
hagyná, rendkívüli módon emelné
és társadalmi pozícióját, másrészt
kötelességtudását és felelősségér-
zetét.

Természetesen nem szabad a
kérdés tárgyalásánál szem elől
téveszteni, hogy nemcsak a tiszt-
viselők helyzete súlyos, hanem a
hitközségeké, ill. a hitközségi ta-
goké is. Biznunk kell a gazdasági
helyzet javulásában s ezzel kap-
csolatban a Somré Sábosz moz-
galom eredményességében; de
egyelőre a viszonyok nehézsége
legelemibb kötelességévé teszi
minden gondolkodó orthodox zsi-
dónak, hogy apró hitközségi intri-
kák, — legyen a kis szunyog bár-
milyen elefántta feljuya — ne
adjanak okot elkeseredett, céltal-
lan, belső viszályokra. Oly keve-
sen vagyunk, hogy meg kell bo-
csátani — még a másveleményű-
eknek is. A belső béke és a val-
lások élet intézményes megszilár-
dítása jegyében végezzenek áldá-
sos munkát kiválasztottjaink és
bizalmunk letéteményesei.

A szombat mint világmozgalom

Igaz örömmel olvastam dr. Groszmann Frigyes két hét előtti cikkét a Szombattartók Világszövetségéről. S minden bizonnyal ugyanezt az érzést váltotta ki mindazok szívéből is, kik nem elégszenek meg azzal, hogy a sábosz megőrzői közé tartoznak, de aggodalommal nézik, hogy közöttük miként gyöngül a zsidóság ezen legfontosabb alap-építménye.

A sábosz-tartást gyengítő tényezők részint gazdaságiak részint törvényhozásiak. A törvényhozás kereteknek és a gazdasági élet teremtette helyzetnek a sáboszt ártalmasan érintő körülményeit csak az éssz-zsidóság együttes munkássága hátrithatja el az utóból. Ez az elgondolás vezetett bizon az O. Sz. O. Sz. vezérő bizottságát is, midőn az elsők között csatlakozott a Weltverband der Schomre Schabbos-hoz. Amidőn ezt jólesően regisztráljuk, egyben el kell ismernünk, hogy az OSzOSz-nál az utóbbi időben a jelek szerint egyébként is *tevékeny munka folyik*.

Ezt a munkát, melyet a Szövetség gazdasági, szociális és vallási téren kifejt, ismerte el a budapesti orth. hitközség minden nemes zsidó ügyért lelkesülő elnöke és előjárósága, midőn az ideai költségvetésbe az OSzOSz számára jelentékeny havi szubvenciót irányzott elő.

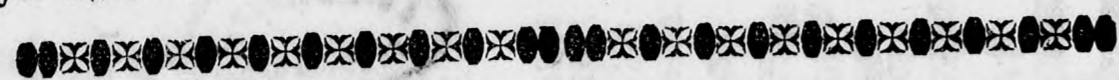
Ugy vélem, hogy a Szövetség működését még intenzívebbé tehetné és munkakörét még jobban ki-

erjeszhetné, ha a vidéki hitközségek követnék a budapesti példát és a szombatvédelem ezen fórumának állandó havi hozzájárulást szavaznának meg.

Az OSzOSz munkájára vonatkozólag legyen szabad végül egy propezióciót tennem. Külföldi, hasonló célt szolgáló egyesületek nem csupán az egyes tagok és hitközségek — mint

vallási szervezetek — erejére támaszkodnak, de együttműködnek a zsidó gazdasági és jóléti szervezetekkel, sőt azoknak munkáját a szombat megerősítésének érdekében irányítják. Nálunk ezt az együttműködést ezideig még nem láttuk. Lehet, hogy a Weltverband-hoz való csatlakozás ezt is megérieli.

K. S., Budapest.

A tanév végén

Minden zsidó népiskolában most kezdődnek a vizsgák, amelyek a gyermekek rendszeren igen szépen felelnek. És jól is van, hogy nagy követelményeket nem támasztunk a 8-10 éves gyermekekkel szemben, mert amit nem tud a közismereti tárgyakból, arra az élet ugyanis meg fogja tanítani. Am egy dolog van, amire külön fel kell hívni a zsidó szülők figyelmét. Arra, hogy amely gyerek az elemiben nem tanul jól meg imádkozni s egy kis chüme st, az nem fogja később pótolni, mert nem lesz kedve hozzá. A helyzet minden ismerője viszont tudja, hogy édeskeves az, amit iskolában (rendszeren nagyon népes osztályokban) els-

játhat a gyermek. Intenzív héber s vallásos oktatásra van szükség. Szülő, aki tényleg szívében viseli gyermeke vallásos nevelését, nem fog megelégedni az iskola-nyújtotta eredménnyel. És különösen nagyon fontos, hogy a vallási tanulmányok folytonossága ne szenvedjen 2-3 hónapi megszakítást. Mert azt nem szabad elfelejteni, hogy az egymásutáni közel 3 havi vakáció ellen súlyos kifogások emelhetők, mert a gyermek a következő tanévben, a nagy vakáció után kénytelen újból kezdeni mindent. Több országban nem is tart a szünidő egyfolytában olyan hosszú ideig, mint nálunk, hanem fel van osztva az év többi hónapjaira. Épen ezért

Anekdotalák

Egy külföldi héber folyóiratban olvassuk a következőket:

Plehve, a hírhedt orosz belügyminiszter egyszer tanácskozással hívta a zsidó rabbikat a zsidók helyzetének »javítása« céljából. Ez alkalommal Plehve piszkolta és gyalázta a zsidókat, minden hibát rájuk kent, jők az utolsók a népek között.

— Ime lássátok, — mondotta. — élnek Oroszországban oroszok, lengyelek, lettek, litvánok, tatárok és zsidók. Mindegyik megél és nem versenyzik a másikkal. A zsidóknál azonban az egyik a másikat meg akarja enni. Szorongatják

egymást. (Ha egy zsidó valamilyen foglalkozáshoz nyul, — tiz másik megy utána. Ha egy zsidó boltot nyit, — tiz másik nyilik mellette. Versenyeznek egymással; megölnék egymást egy fillérről kevesebért.)

A lodzi rabbi, R. Élla Chájim felelt erre: — Kegyelmes ur, a természetben egy állat sem bántja a maga fajtáját. Az oroszlan nem eszik oroszlan, a farkas nem tépszét farkast, de a halaknál másképp van: ott a nagy elnyeli a kicsinyt. És miért? Mert más feltételek között élnek. A szárazföldi állatok előtt ott van az egész föld és mindenütt megélhetnek, de a halak előtt zárva a föld és csak a vízben élhetnek, mihelyt szárazra ke-

rülnek elpusztulnak. Mit tehetnek? Megeszik egymást.

Minden népfaj előtt, — fejezte be a rabbi — nyitva van az egész birodalom Kaukázustól Szibériáig. Mindenütt megélhetnek, de a zsidókat a kormány a letelepedési körzetekbe kényszerítette, azokon túl nem mehetnek, nem kereskedhetnek. Mit tehetnek? Egymásból élnek és megeszik egymást.

A volozsini rabbi nemcsak nagy talmudista, de kitűnő hebraista is volt, aki gyönyörűen beszélt a héber nyelvet. Egyszer Steinberg Judával utazott, aki meglepődött a rabbi nagy tudásán a héber nyelvet és a talmudot illetőleg.

A felekezetek képviselői a világ-békeért

minden zsidó szülő gondoskodjék arról, hogy a nagy vakáció alatt a gyermek vallásoktatása ne szüneteljen. Minden zsidó hitközségnek kötelessége gondoskodni szünidei oktatásról. De ezt meg kell tenni minden szülőnek, aki nyaralóhelyre viszi üdülni gyermekét. A testi üdülés mellett a lelki szükségleteket sem szabad elhanyagolni. Minden zsidó tisztelettel gondoljon a talmudi bölcsék ama előírására: »én mevátlin tinajkajsz sel besz rabon« nem szabad a gyermekek Tóraoktatását megszakítani »áfilü lebinján besz hámikdos«, még ha a jeruzsálemi szent templom felépítéséről volna szó. Annál kevésbbé szabad ezt megtenni, ha kényelemtől vagy a gyermekeknek rosszul értelmezett megkimeléséről van szó. Minden illettekes tényezőnek fel kellene érrol világosítani a zsidó közönséget.

3 P. 50-től

kezdve lakodalmakat, bankettek, mindenféle ünnepeket vállal a kitűnő konyhájáról általánosan elismert

Welsz, orth. vendéglős
Paulay Ede-utca 21. sz.
Menü rendszer.
Olcsó előfizetési árak!

Wesilla mosás a legideálisabb

Anglia legelső főpapja: a canterbury-i érsek vezetésével oly világszövetség létesítésén fáradoznak most, amely a nemzetek közti békét a vallásközösségek révén akarja megerősíteni. Abból az elgondolásból indulnak ki, hogy a békés állapotok sohasem fognak bekövetkezni, ha csupán külső eszközökkel akarják a békét előmozdítani, nem pedig a lelkek megfinomításával, amely munkára egyesülni kell a vallásközösségeknek. A törekvés különösen Németországban keltett élénk visszhangot. A katolikus békeszövetség élén Miksa szász főherceg, katolikus teológiai tanár áll. Protestáns vezérfiúk irányítják a protestáns szövetséget. Most pedig megalakult a zsidó békefrigy (Jüdischer Friedensbund). Az új szövetség kiáltványában azt mondja, hogy kötelességének tartja: »a zsidó tan szellemében az emberiség erkölcsösítése és az állandó világ béke érdekében működni. A szövetség vezetősége Oscar Wassermann híres német bankigazgató, a világhírű Einstein professzor, továbbá

több mindenféle pártmunkatárs rabbi. A mozgalom egyelőre Magyarországon zsidóságot csak emilegi érdekl. De mivel a szövetség részéről felkérték bennünket, kötelességünknek tartjuk a közlést. Mindenféle felvilágosítás kapható s csatlakozás bejelentendő e címre: Jüdischer Friedensbund, Berlin—Schöneberg, am Park 15.

Szigoruan orth. כשר
libasirban párolt, kitűnő

libahus konzerv

hidegen is élvezhető.

Gyártja: **Schwarz Mór.**
Debrecen, József kir. herceg
ucca 24. — Mindenütt kérje!

Nagyon olcsó!

Köser makaróni

tarhonya és vékenymetelt a legfinomabb tojásos minőségben kapható.
BERGER ARZÉN, térszlagára, BELED.
— Képviselők kerestetnek. —

— Honnan szerezte ezt a tudását rabbi, — kérdezte Steinberg. Mi, felvilágosodottak tanulunk Talmudot, nyelvtant stb. és nagy fáradsággal elérünk valamit, de a rabbi éjjel, nappal a tórával, talmuddal foglalkozik, hol szerezte a nyelvtudását?

— Elmondok erre egy esetet — felelte a rabbi.

Egyszer egy falusi szatócs Lodzba ment és ott együtt szállt meg egy nagykereskedővel. A szatócs egyizben megpillantotta az utóbbi feljegyzéseit és olvassa: ennyi végbársony — ennyiért, ennyi vég selyem — ennyiért, stb. Csodálkozott a szatócs: Ezt a sok holmit be is kell csomagolni, össze is kell kötni, pedig a papírt és a spárgát

nem számították fel. Ugy látszik ezt Lodzban ingyen adják. Fogok hát innén vinni csomagolópapírt és spárgát kedvemre, ezzel otthon jó üzletet csinállok. Elment tehát a céghez, ahol a nagykereskedő bevásárolni szokott, kért spárgát és papírt. Adtak neki és számlát is hozzá. Csodálkozott a szatócs. Hiszen magam győződtem meg, — mondotta — a nagykereskedő jegyzeteiből, hogy nem számították neki a spárgát és papírt sémibe.

Balga vagy, — gúnyolták azok. — Ez az üzleti szokás. Aki árut vesz, annak persze nem számítjuk fel a papírt és a spárgát, mert hiszen másként nem is lehet szállítani és már beleértődik a számlá-

ba, de ha mást nem vesz, csak a papírt és spárgát, azt meg kell fizetni.

Igy vagyunk a héberrel is — fejezte be a rabbi. A tóra a mi bölcsességünk, a többi tudás csak segédeszköz, hogy megértsük, — mintahogy a papír és a spárga is segédeszköze a kereskedőnek. Aki foglalkozik a tórával, a nyelvtudást ingyen kapja, munka és fáradság nélkül. A »felvilágosodottak« azonban nem foglalkoznak a tórával, ők a nyelvet csak nagy fáradsággal és munkával tanulmányozják meg.

A nagy konferencia előtt

— Ki a kufárokkal I-ten hajlékából! —

Irtá: FREY SÁMUEL, az orth. országos képviselőség tagja

Egy idő óta azon beteges tünet észlelhető az orthodox zsidó közéletben, hogy közügyeiben, arra nagyon is nem hivatott egyének alkalmatlankodnak. A zsidóságnak természetesen ez nem válik sem dicsőségére, sem hasznára. Azok célja nagyon is átlátszó: országos vizsályt támasztani, a hitközségek és alkalmazottai között széthuzást teremteni, az orthodoxián belül szétválást csinálni és elismert, üdvös orthodox alkotásokat lerombolni, tehát végeredményben az orthodoxiát gyengíteni.

Ha az orthodoxia nem indolens a zsidó közügyekkel szemben, hanem élénken foglalkozik a zsidóság napikérdéseivel és érdeklődik problémái iránt, annak csak örvendhetünk, minthogy az pezsgő életet hoz a közületbe, üdvös és közhasznú alkotásokra vezet. Elszomorító és káros azonban, ha olyanok akarják az orth. zsidó problémákat megoldani, akiknek — saját személyük részére — ezen problémák egyáltalán nem is léteznek, ha olyanok szolgálnak tanácsal és utbaigazítással, kiknek tanácsa és utbaigazítása csak mások, de nem maguk részére szól. Csak ellenhatást vált ki, ha a zsidóságért lelkesítő és buzditó, a maga részére zsidótlan; nem vehetik szavait komolyan, ha látják, hogy csak színészkedik. Így tanultam ezt b. e. nagybátyám és mesterem z. c. I. a Sévet Szajfer-tól és b. e. édesapám, z. c. I. R. Hars Frey-től, kik már 24 évvel ezelőtt az elnökválasztási nagygyűlésen küzdöttek ezen szellem ellen, kijelentvén, hogy a zsidó közéletben nincs helye a színészkedőknek.

Emelje ám fel minden zsidó, — akinek hangja visszhangra találhat — szavát a zsidóságért. Aggályon akárki buzgón a שבת ért

de csak, ha azt saját személyére és tüzemeire is szigorúan veszi. Szálljon bárki sikra a zsidó aszszony saját haja viselése ellen, de csak, ha leányai és menyei sem vétének a *perüé rajs deajrjiszó* tilalom ellen.

Irjon, beszéljen mindenki a jesiva ügyben, de csak, ha fiait jesiván neveli, leányainak férjét a jesivából választ. Ez utóbbira a »Zs. U.« 1927. évi 31. számában közölt cikkemben írtam már: »Ha a bócher látja, hogy sok módo-, gazdag, vezető szerepet vivő zsidó, fiát nem küldi jesivára, leányát mérnökhöz, orvoshoz, ügyvédhez, csak bócherhez nem adja, ha látja a Tóra ily mély lealázását, mi ösztönözte a Tóratanulásra? Dolgozzon ám minden igaz zsidó a szigorú vallásosság érdekében, ha a szigorú saját személyével szemben is gyakorolja, de nem való az annak, aki saját magának nem szigorít, hanem »könyvit.«

Már a »Zs. U.« f. é. pezschij száma egy cikke is hasonlóan írt. Felhivta a Tomché Jesivózt, hogy vezetője választásánál, úgy mint eddig (lásd Tomché Jesivóznak félévvel ezelőtt szétküldött zárszámadásában közzétett névsort), továbbra is sz. klaszilárdan kitarson eddigi elvei mellett, ne engedjen továbbra se a vezetőjébe olyan urakat, akik a »modernség«; a helytelenül értelmezett »európai műveltség« felé kacsintgatnak. — En pedig ezen figyelemzetést kiterjesztem az összes zsidó mozgalmakra. Nagyatyám a »Chászám Szajfer« és a »Kszáv Szajfer« szavai lebegnek előttem.

A zsidóság ezen Nagyjai véleménye mindnyájunkra kötelező. Tartasuk magunkat szigorúan a »Chászám Szajfer בשלח משה פ« és a »Kszáv Szajfer« (Hildesheimer magyarországi működéséről, Igrajsz Szajfrim-ban), valamint a nagy Meharam Schick (Ajrách Chájim 311) szent elveihez. És ezen okból nagyon helyénvaló említett cikk azon értelme is, hogy »a T. J. székhelyének nem szabad ott lennie, ahol a »Tajró im derech erec« — német értelemben felfogott szelleme otthonos.« Egész magától értetődő tehát, hogy ott például, ahol (egy 5688-as évi Évkönyv szerint) »hiven buzgólkodnak annak az elvnek megvalósításán, melynek alapját a frankfurti iskola jelszava képezi: »Tajró im derech erec«, oda a T. J. székhelyét, bár a T. J., — amint azt az 5684. évi százaz bizottsági gyűlés óhajtott és az általános közvélemény ma is kívánja — egy független társadalmi egyesület, még sem szabad tenni. A zsidó közéletet kizárólag a תורה ודעה kell, hogy uralja. Vezetőink pedig csak olyan férfiak lehetnek, akik a Tóra és parancsairól nem csak beszélnek, hanem aszerint élnek is. Legyen úgy, mint a próféta mondja: *Velaj jóvaj ajd kenáani bevész Hasém! Ki a kufárokkal I-ten szent hajlékából!*

Katzburg Salamon

Könyvnyomdaja

Budapest, Dob utca 28.

Elvállalja mindenemű nyomtatványok elkészítését. — Specialista heber nyomtatványokban.

מקבל להדפיס ספרים בול ובתנאים קלים.

Sirkövek

Pfeifer és Heszky

-kőfaragó mesterek
מטבח (Ujtemető, villamos-megálló)

Telefon: J. 359-61. — Városi üzlet: VII. Károly-körút 5. Telefon: J. 349-95.

— A ház lebontása miatt olcsó árusítás! —

A hunfalvi alapkövetétel a szerdai emlékezetes Jahrzeiton

— Kiküldött tudósítónktól —

Mélysegeesen bölcs s szent Tanunkból kisugárzó szellem örök kevalóságába vetett hit nyilatkozik talmudbölcseink ama magyarázatában, amelyet ahhoz az igéhez fűznek, »felsugárzik a nap s lenyugszik a nap.« Bölcseink értelmezés szerint ez azt akarja tudatunkba vésni, hogy ha a zsidóság egy napja leáldozik, egy igazi cádik elvonul a láthatárról, úgy mindjárt annak helyébe új sugárzás indul meg a zsidóság horizontján. A fájdalom és a remény, a veszteségérzet és az új érték feletti öröm egybevegyülése biztosítja a zsidó szellemi élet folytonosságát és a Tóratanulás kiapadhatatlanságát. Leáldozott egykor a babilóni geajnim napja keleten s felsugárzott Rási napja nyugaton, megszüntek a Tóratanulások Franciaországban, újak keletkeztek Kelet-európában s így megy ez végig a zsidó történeten.

A fájdalom és az öröm eme egybeolvadását érezte az a sok ember, aki Szivan hó 11-én (június 19-én) megjelent Hunfalván, abban a kis, a Magas Tátra hegy-óriásai mellett elterülő faluban, ahol évtizedekig működött, tanított, növendékek ezreinek az igazi Tóraszeretet ragyogó ideálját megtestesítve, R. Semüél Rösenberg z. c. I. Tíz évvel ezelőtt, Szivan 11-én áldozott le az ő napja, de szelleme sugárzása új gócpontot kapott, mert most ugyan csak azon a napon tették le az utána elnevezett jesiva-otthon — (Bész Semüél) alapköveit. Az ünnepegség a maga imponzans voltában megmutatta a hunfalvi cádik áldásos működésének lelki hatásait. Ezren és ezren jöttek el, hogy lelküket megfürösszék az ő emlékezeté szentségében s az ő új tanházának felépítése miczvójában.

Már egy nappal előbb (kedden),

az összes Poprad—Hunfalva között közlekedő vonat és vasuti motorjáratokon, — melyek óránként közlekednek, — észre lehetett venni a megnövekedett forgalmat. Szakált és péeszt viselő utasok jönnek, akik élénken beszélnek meg a szerdai nagy nap eseményeit. Szával érkeznek külön autójárműveken Kassáról, Eperjesről, Galiciából, hogy megünnepelhessék ezt a nagy napot. Szerdán a hajnali óráktól kezdve különvonatok ontják a tömeget. A hunfalvi utcák csak úgy hemzsegték a néptől. Egész nap zarándokolnak a nagy cadik sírjához. Imádkoznak a hívek. Mindenki baját ecseteli és kéri a Megboldogultat, hogy az Égi trónus elé vigye az ő nagy kérését.

Délelőtt 10 órakor kezdődött az ünnepély. A résztvevők egy része még mindig a cádik sírja látogatásának hatása alatt áll. Megvalósulva érzi magán és a gyülekezeten a szent ígét »szolgáljátok az Urat félelemmel s ujjongjatok reszketéssel« (Ivdü esz Hásém bejiró...») mert valóban a Megdicsőült közelsége által ébresztett félelem és az elvesztése feletti reszketés olvad bele az új Tóra-intézmény építése feletti örömbe.

A világ minden részéből érkeztek résztvevők és üdvözlő sürgönyök. Az üdvözlések között tett számba ment az a Newyorkból érkezett sürgöny, melyben az ottani »Tomché Tajró« egyesület bejelent, hogy 500 dollárt küldött az új otthon felépítésére.

A rabbikar kitünőségei közül a következőket sikerült feljegyeznem: Buchsbaum főrabbi (Galánta), Eidlitz főrabbi (Gálszecs), Einhorn rabbi (Szombathely), Friedmann főrabbi (Lubló), Grünberger főrabbi (Késmárk), Jungreis rabbi (Kassa), Práger főrabbi (Poprad), Ungár főrabbi (Nagyszombat), Undorfer főrabbi (Losonc), Spitzer

főrabbi (Szepesváralja), Stein rabbi (Gölnichánya), Strasser főrabbi (Vágsellye).

A jelenlevők feszült figyelemmel közepette lépett a szabadban emelt szónoki emelvényre Horovitz Jenő főrabbi, a jesiva vezetője s lelkére kötötte az egész hallgató-ságnak s általában az egész világ zsidóságának, hogy Rabbi Semüél z. c. I. emlékét tiszteljék meg azzal, hogy a »Bész Semüél« minél előbb minél célravezetőbb módon való felépítését tegyék lehetővé. Az ő szentéletű Nagyapja, a cádik — ugymond — valóban megérdemlő ezt az áldozatkészséget. Utána Spitzer szepesváraljai főrabbi támogatott arról, hogy a régi gaonok kiejtentése szerint a hunfalvi cádik kora legnagyobb tudósa és a »Chászám Szajfer« óta a legnagyobb nevelő hatású egyéniség volt. Működése folytatóját a jelenlegi főrabbit tehát a nagy Mester minden tiszteletje támogassa.

Megható volt, amikor a jelenlevő kitünőségek letették az alapköveket. Egyszerre azt látom, hogy a titokban odasompolygott és a háttérben meghúzódott fotóriporterek lekapnak bennünket. A déli háromszáz terítékes banketten a Tóramagyarázatok százai hangzottak el. Nagy hatással beszéltek a hunfalvi és galántai főrabbi.

... Késő délután van. Elért a bucsu fájó pillanata. Fáj megválni oly gyönyörű emlékek, felejthetetlen élmények, a dicső Mester működésének színhelyétől. Most is gyönyörűség nézni a jesiva 180 növendékét. Mindenkinek szívében ugyanaz az óhaj: bár csak minél előbb felépülne az új hajlék, ahol az éjjel-nappal felhangzó ígék hirdetni fogják, hogy bár leáldozott R. Semüél földi létének napja, de Tórája napja sugárzik időtlen időkig.

Róth Henrik.

Wesilla mosás a legtakarékosabb

Nőszaj heti szidrára

Írta: Halász Fülöp

Dránkban olvassuk: »S szolt az Örökkévaló, mondván: Szólj Izráel gyermekeihez: férfiu vagy nő, ha embertársa ellen bünt követ el és ezáltal hűtlenséget követ az Örökkévaló ellen és a személy megismerte bűnét: akkor vallják meg vétkeiket.«

Aki megbántja, megkárosítja embertársát, az nemcsak embertársa, hanem az Isten ellen is vétkezik. Isten ellen, ki igazság és szeretet gyakorlására teremtett meg bennünket. Tehát Isten akarata ellen lázadunk fel akkor, midőn valamilyen embertársunk ellen vétkezünk. Mert összetartáson szereleten, igazságosságon kell felépülnie az emberi társadalomnak, hogy megfeleljen az Isten akaratának.

Osszetartás, egység — ez legyen a jelszava a társadalomnak. Az egységet hirdeti, tanítja Izráel legszentebb vallomása, a Semá Jiszroél: »Halljad Izráel! Az Örökkévaló a mi Istenünk, az Örökkévaló egyetlenegy!« — Ez a jelszó hangzik felénk az idők távol-
ságain át a legnagyobb próféta ajkáról. S ez a jelszó kísér végig Izráelt az idők minden viharain és változásain keresztül, egész történelmi pályafutásán. Ez a vallomás visszhangzik még ma is naponta kétszer, reggel-este Izráel imaházaiban. Ennek az ősi szent jelszó-
nak gyűgyögését tanulja meg legelőször a zsidó gyermek. Evvel a szent jelszóval válaszolnak a sápadt arcú családtagok és jó barátok a haldokló végső sóhajára...
»Echod!« »Egy!« Ez az ismeretű igéje Izráel az egész földön széjjelzört gyermekeinek.

Meghatóan ecsetelte ezt egy német-zsidó költő. Ugyanis a költőt egy cicerone vezeti körül Rómában és mutatja meg neki az örök város látnivalóit. Egyikük sem tudja a másiktól, hogy zsidó. Közben eljutnak Titusz diadalívéhez, melyet Jeruzsálem elpusztításának és Juda leigázásának emlékére építettek a rómaiak, — ekkor követke-
zőleg szól az idegenvezető:

— Uram eddig kisértetek,
De ezen diadalív alatt,
Népem közül senki sem megyen át.

Erre a költő felel:

— Én drága cicerónem,
Te nem mégy magad,
Az én szomorú kíséretem nélkül
Ezen az uton a többieket engedd,
De nekünk kettőnknek
Ezen iv mellett kell elmennünk.

Ekkor az idegenvezető kétérd-
ve szól: »Semá Jiszroél!« S
a költő folytatja:

— Adaj . . . echod!
S némán vonultunk el
a Titusz iv mellett,
Oh Örökkévaló, a mi Istenünk!

Igen: Echod! Egy! Ez egyike Izráel legszentebb, legtartalmasabb legbensőségesebb, legfelelőbb szavainak. Ezen az igén nyugszik Izráel léte, hivatása, célja. Ez az ige szíve és lelke, életnapja és lét-
forrása az egész Tóranak. Egy az Isten. Lelkünk pedig az Egyi-tennek kisugárzása. Tehát egybe kell forrnunk az Isten által számunkra kijelölt lételemmennyel. Miként az egész mindenséget az Egyi-tennek akarata hozta létre s ennek az Egy-
nek akarata és törvényei irányítják, kormányozzák, akként nekünk is csupáncsak ezen Egyetlenegynek akarata, törvényeit kell vezérlő csillag gyanánt követnünk. Az Ő akarata pedig az, hogy mi összes embertársainkkal egybeforjunk szeretetben és igazságosságban!

A bölcsék beszélnek:

Lángkoronácskakkal ékesen röp-
ködtek a Szentírásban előforduló héber betűk Isten fényesen tündök-
lő trónusa körül. Csak a legelső betű, az Alef állott félre, szomoruan busongott egymagában. Kér-
di tőle Isten: »Miért állasz te oly busan, egymagadban, különváltan testvéreidtől, a többi betűktől.«

Felel az Alef nagy busan: »Óh, miért ne szomorkodnék én nagy Istenem, hiszen én képviselem a legkisebb számértéket. Még a Bész is többet: kettőt jelent, én pedig csak Iet.«

Mondja erre Isten: »Óh, emiatt még nem kell szomorkodnod, két-
ségesned. Hiszen te vagy minden egyébrek eleje és veleje, te vagy talpköve az igazságnak, for-
rása az igének, mert Én magam

Ceres-ételszir

a szokott kiváló minő-
orth. ségben minden fűszer-
csemege- és élelmiszer-
üzletben kapható.

Hutter József szappangyár
Olajipar részvénytársaság
Budapest, Erzsébet-körút 6.
Telefon: J. 461—92, 93, 94. J. 408—92

is csak Egy vagyok, voltam és leszek!

»Egy«, — ez nemcsak a minden-
ségnek a forrása, hanem az embe-
ri társadalomnak is legbiztosabb,
sőt egyedül biztos talpköve.

De a Kettő — a széthuzás,
a pártoskodás, a harc, a gyűlölkö-
dés szelleme alámoossa az emberi
társadalomnak fundamentumát.

Tehát az, ki embertársa ellen
vétkezik és meglazítja az egysé-
gességnek szent szálait — az az
egységességet követelő Isten ellen
is bünt követ el. Ezért mondja az
Írás: »Férfiu vagy nő, ha ember-
társa ellen bünt követ el: limajl
mláál báhásém! — ugy evvel az
Örökkévaló ellen is hűtlenséget
követ el.«

Paplanért

első utja a Speciális Paplan-
üzletbe legyen!

Bpest, VII. Kertész-u. 35.

Átdolgozást is olcsón vállal.

minden festőművész

Hajszálak kiirtása

hölgyeknek arcáról, karról, ráncok, szeplők, pattanások, összes
szépséghibák szakszerű kezelése. Szemölcsirtás „Miracle”
hajlétávolítószer szétküldése utasítással, 25 éve legfokéletebb.

Pollák Sarolta kozmetikai intézete, Budapest, VI., Andrassy-ut 38. I. em.

Egy romantikus áttérési történet

Egy leMBERGI zsidó lapban ol-
vassuk a következő romantikus
történetet, mely enyhe kórtünete a
galicizai hiányos zsidó leányneve-
lésnek.

A leMBERGI rabbinátus előtt nem-
régén megjelent Edmund Salaczin-
ski, a magas lengyel arisztokrácia
egy tagja és ama kivánságának
adott kifejezést, hogy a rabbiná-
tus vegye őt fel a zsidó közösség-
be. Kivánságát azzal indokolta
meg, hogy a zsidóság már régen
vonzza őt s szilárdan el van tölke-
ve, hogy áttér a zsidó hitre. A rab-
bik vizsgálat tárgyává tették az át-
térés valódi okát és a leMBERGI
rabbinátus igen érdekes és get-
tóromantika színezeti esetet tu-
dott meg a fiatal lengyel arisztok-
ratával kapcsolatban.

Az érdekes eset szála a háboru
utáni nyugtalan napokig nyulnak
vissza. A keletgalicizai Komarno
melletti Lutawkában él Sreit Zé-
lig a zsidó halász, aki nagyszámu
családját — hét leány és négy fiu,
— halászatból tartja el. Az 1918. és
1919. években véres harcok foly-
tak Lutawka környékén a lengye-
lek s ukránok között. Lengyel ré-
szen, mint lengyel önkéntes törté-
netünk hőse, Salaczinski is har-
colt, aki akkoriban még csak tizen-
hétéves volt. Egy délután egy uk-
rán patrull átvonult Lutawkán ke-
resztül, véresre verte a zsidó la-
kosságot s benyomulva Zélig
Streit házába, elhurcolta ennek
egyik leányát, Luziát, akit egy kö-
zeli csürbe vonszoltak... A leány
kétségbeesetten védekezett és se-
gítségért kiáltozott, amit az ebben
a pillanatban a faluba benyomuló
erősebb lengyel csapat meghallott
s hamar segítségére sietett. A se-
gítség még idejében érkezett s Lu-
zia bántatlanul megmenekült. A
lengyel osztag vezetője Salaczin-
szki volt, akit a leány szépsége,
— az egész környéken a legszebb
leányként emlegették — annyira
megejtett, hogy nem tudott szóhoz

jutni, csak némán bámulta a min-
den izében remegő leányt.

Luzia pedig térdreborult az ifju
lengyel előtt, megköszönte segít-
ségét s megesküdött, hogy örökre
hálás lesz neki megmentéséért.

Az elbűvölt ifju végre szóhoz ju-
tott s így szólt:

— Szép zsidóleány, ha a szíved
is olyan őszinte, mint mostani sza-
vaid, ugy esküdj meg, hogy a
feleségem leszel s addig is hűsége-
sen várni fogsz reám.

Luzia nem gondolkozott sokáig,
boldogan, hogy megmenekült az
ukrán bestiák karmaiból, bele-
egyezett az ifju kivánságába s így
mindketten ünnepélyesen meg-
esküdtek, hogy egymásé lesznek.

A lengyel hadsereg azután el-
vonult és a hadsereggel Salaczin-
szki is eltávozott a környékről. A
háboru befejeződött. Streit Zélig
visszatért a halászatához és zsákmá-
nyát minden csütörtökön bevit-
te a szomszédos városkába, ahol
a városka zsidósága — a szombat
tisztelőre — megvásárolta egész
heti fogását.

Luzia, aki abban az időben tizen-
öt éves volt, közben gyönyörű le-
ánnyá fejlődött, megmentőjének
képét mélyen a szívébe véste és
azt remélte, hogy egy szép napon
majd csak elébe toppan, hogy meg-
valósítsák fogadalmukat. Azonban
évek múltak, de Luzia hőse nem
jelentkezett és így már kezdte re-
ményét veszíteni.

— Salaczinski alighanem elesett
egyik csatában — gondolta magá-
ban, — mert hogy hőse talán
megfeledezett róla, vagy pedig
hűtlen lett hozzá, arra egyáltalán
nem is gondolt.

Luzia idősebb nővérei közben
férjhez mentek, egyik nővére pe-
dig állást vállalt egy nagy lem-
bergi cégnél, aki csakhamar Lu-
zianak is állást szerzett ennél a
cégnél.

Luzia szivdobogva utazott Lem-

Kiváló minőségű

Hutter

שרשרת Szarvas Szappan

kapható minden fűszer- és festéke-
reskedésben. — Gyártja a budapesti
orth hitközség rabbinátusának felügye-
lete mellett: **Hutter József szap-
pangyár és Olajipar r. t.** Buda-
pest, VII., Erzsébet-körút 6. — Telefon.
J. 461—92, 93, 94, 408—92.

bergbe, mert valami azt sugta ne-
ki, hogy ott okvetlenül találkozni
fog Salaczinszkivel.

És sejtelt, me nem csalt. Amint
egy napon elhaladt a műgyetem
előtt, egy csoport diákkal találko-
zott, akik között ráismert egykori
mentőjére. Természetesen
megszólította és a viszontlátás mé-
lyen megrendítő volt. Salaczinszki-
nek az évben kellett, hogy meg-
szerezze a mérnöki diplomát és
késznek nyilatkozott a diploma
megszerzése után azonnal meg-
küldni Luziával, aki most még
szébb, mint annak idején volt. Egy
napon aztán megjelent Luziánál és
így szólt:

— Zsidóvá akarok lenni, mert
nem tudnám elviselni, hogy te,
aki vallásos zsidó házból nevel-
kedtél, fájdalmat okozál szüleid-
nek a keresztény hitre való áttéré-
sed által. Én magam — anyai ágról
— amugy is zsidó szülőktől szár-
mazom, amennyiben nagyanyám
zsidónő volt. Ez a nagyanyám kü-
lönben is, — amióta viszontláttuk
együtt, — állandóan megjelenik
almomban és rábeszél, hogy zsidó
hitre áttérésem által mélyítsem ki
és erősítsem meg boldogságunkat.

Ez a története a leMBERGI Bész-
din ajtaján kopogtató és a zsidó
hitre áttérni akaró Salaczinszkiné.
A fiatal mérnök kitartó ostromá-
nának a leMBERGI rabbinátus en-
gedett és e napokban felvette Ab-
rahám szövetségébe.

Nemrégiben pedig megtartották
Lutowkán az esküvőt, mely két
nap és két éjjelen át tartott és a
melyen az egész környék lakossá-
ga, zsidók és nemzsidók együtt
résztvettek és az ifju párt rengeteg
ajándékkal halmozták el.

A Báál-Sém tóratekerese Munkácson

— Alkalmi tudósítónktól —

Felejthetetlen élményben volt részem sovüajs első napján Munkácson. Egy széferavatáson voltam jelen. Oly tórapergamentről van szó, amelyhez hasonló, ki mondhatatlan emlékekkel felmagsztosítottat alig lehetne találni.

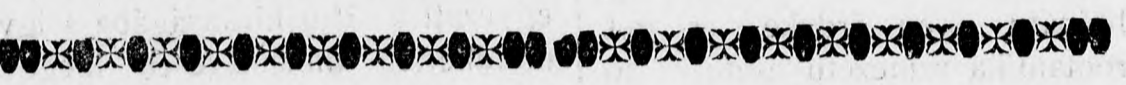
A munkácsi főrabbi ugyanis megtudta, hogy Galiciában van egy széfer, melyet a chaszidizmus hőskoráról ismert R. Hirsch írt és amelyet a Báál Sém használt, utazásaira mindig magával vitte és belőle lejnolt. A munkácsi főrabbinak sikerült most e drágaságot megszerezni. Jellegzetes tekeres ez! Az »Éz chájim« felső része masszív azüstsből van művésziesen kidolgozva. A kegyszer felavatását a munkácsi főrabbi egykori tulajdonosának, a Báál Sémnek Jahrzeitjára, sovüajs első napjára tűzte ki. Sächrisz után a főrabbi szak kíséretében a lakására ment, ahol a széfert kézbe vette s rövid, szivekig ható beszédet mondott. A széfert ezután viszik a főrabbi beszéhamidrosa felé. A főrabbi rákezd a 29.ik zsoltárra (»hovü la Sém bené élim...«), a község utána mondja versenként. Az ima csodálatos áhítatos recitálása véget ért, amikor a főrabbi az ómed elé kerül. Ott rajshásonói melódiában a 24. zsoltárt (»Ledóvid mizmajr«) imádkozza elő, a község utána mondja. Ezek után következett a főrabbi második beszéde. Népszerűen magyarázta meg az ezernyi tömegnek, miben is rejlik a Báál Sém nagy hatása és örök érdeme. Az ő koráig is tudták, hogy meg kell tartani a miczvókat, de ő azt tanította, hogy készülni kell a miczvó teljesítésére is. Minden vallási cselekvés előtt

számot vessen az ember azzal, hogy mi az általa gyakorlandó miczvó tartalma, hogy a vallási aktusnál semmi másra, mint égi Atyánkra, akarata teljesítésére, menten minden földi érdektől, gondolni. Ő kezdeményezte a miczvó gyakorlása előtti a »lesém jichüd« kezdetű ima-bevezetéseket. A Báál Sém ezzel a chaszidizmus megpillérezője és a vallásosságának megerősítője s bensőségesebbé tevője lett.

A beszéd mindenikben szent ér-

zéseket a belső zsidó vallási élet utáni mély vágyat ébresztett. Utána felhangzott az öröm és égi felé ujjongó áhítat melódiáján az ima, amely a Tóra örök tartalmáról s evvel szemben az élet céljáról s igazi értékéről szól. (bórich hü Elajkénü sebroónü lichvajdaj...) A tórat leteették a felolvasó asztalra és rendkívül ünnepélyes hangulatban felhangzott a szentólu elbeszélésekkel körülövezett »Akdóm a jsz« ima rezponzórius előadása. A »Tizigét« is a Báál Sém széferjéből olvasták föl. Aki ott volt (az összes utóállamokból ezrével jöttek) az magába szívta az élmény fennköltségét, aki pedig nem volt ott, elégedték e prózai száraz referátummal.

Hámevászér.

Merénylet egy rabbi ellen, mert nem akart beszélni

Különös esetet jelentenek Szlovénországból. A sok tekintetben tanulságos és a zsidóság helyzetét ríkitóan visszatükrözőtető incidens hőse a galgóczi orth. rabbi, aki majdnem merénylet áldozata lett, mert nem akarta előírni magának, milyen gyászbeszédet tartson egy gazdag özvegy felett, akinek összes gyermekei kitértek.

Galgócon ugyanis meghalt özvegy Weinbergerné, egy igen gazdag asszony, aki az ottani nőegylet egyik bőkezű támogatója volt. Két leányának gazdag férjeket szerzett, akik kitértek az u. n. »prevrat« (felfordulás) után, amikor Galgóc cseh-szlovák terület lett. Az új cseh-szlovák terület névleges zsidóságának egyes köreiből a »prevrat« ugyanis majdnem olyan hatással volt, mint Magyarországon a kurzus: nagy kitérés mozgalmat indított meg. A kitért férjeket kö-

vették a hűségese nő is és így az özvegy asszony egyedül maradt meg az ősrégi hitében. Most, amikor elhunyt, a kitért családtagok szerettek volna egy megindító bucsuztatót. A galgóczi chevraelnök vállalta a megbízatást és előterjesztette a kérelmet Schwarc Mózses főrabbi elé. A főrabbi kijelentette, hogy az elhunyt jószívű urnő, aki szerencsétlenségnek fogta fel gyermekei hitszegését, megérdemel egy heszpedet, de a beszéd tartalmára vonatkozólag direktívát nem fogadhat el. Élénk összetűzések után a bucsuztató elmaradt. E miatt a rabbi ellenségei bosszút forraltak. Előbb sértő leveleket írtak a rabbinak és több példányban lemásoltatták s így terjesztették. Mikor azután az ellenkező hatás mutatkozott, furcsa eset történt. Egy szép napon a rabbi dolgozó szobája ablakának üvegei nagyot

Hőfőhérré csak Wesilla mos

Wesilla mosás a legideálisabb

ארמון כשר

VÉNUS ételzsir

Synders győri orth. főrabbi ur hechsérével ellátva.

Vénus ételolaj

kiváló minőségben minden fűszer, csemege és élelmiszer üzletben kapható. — Gyártja:

Olajművek r.-t.
Kohn Adolf és Társa
Győr—Budapest, Zoltán-
utca 16. Telefon: 208-22.

Képviselet:
Sussmann Lipót és Társa
Telefon: „Ujpest“ 161.

csörrentek, a szobában nagy koppanás hallatszott. Egy lövedék volt, amelyet csak a függöny irányított el a rabbinak szóló utjából. Most azután természetesen nagy az izgalom az egész községben. Az önértékes zsidók tisztelettel néznek a rabbira, aki férfias és vallási önértéket oly nagy mértékben megőrizte. De vannak olyanok is akik azt mondják, hogy nem kellett volna a rabbinak annyira a végtelenségig vinni a dolgot, lehetett volna engedékenyebb.

Nem ismeretlenek nálunk sem ily vágásu, önérték nélküli, mindent elkenni, mindent kiegyenlítőni akaró gerinctelenek, akik a diplomata álarc alá rejtik meggyőző désnélküliségüket. Az pedig, hogy orthodox községekben nevelt leányok számára oly férfiakat keresnek, akik kényelmetlenségek elkerülésére kitérnek, szomorú fokmérője az illető község »orthodox« voltának, de még szomorúbb tünete annak, hogy a házasságkötések-nél mily kevés szerep jut a férj vallásosságának. Inkább a vagyon és az u. n. »műveltség« a domináló szempont. Hogy ezekkel a szempontokkal az élet finomsága nincs összefüggésben, mutatja a rabbinak szánt lövedék.

Orthodox szervezkedés Besszarábiában

A Romániához csatolt Besszarábiában orosz uralom alatt hitközségi szervezetről szó sem lehetett, mivelhogy a községeknek nem volt adókievési joguk. Most kezdődik ott az orthodox törekvésük tömörítése. A szervezkedés élén áll a kisenevi főrabbi, Zierlsohn, aki egyideig a román szenátus tagja volt, de azután tüntetőleg lemondott, miután az előbbi kormány antiszemitizmusa ellen másképpen nem tudott protestálni. A szervezkedés főszköze a »Die Woch« c. hetilap, amely azt írja magáról: »Organ für den religies-nationalen Jdentum in Besarabie«. A megkezdett akció egyik megnyilvánulása volt, hogy a múltkor a tartomány rabbijai összegyűltek és Zierlsohnt tartományi főrabbinak választották meg. A hitközségi választások küzdelmeiben nemsokára alkalmas lesz az orthodoxiának az ő elveit harcba menni, mivelhogy a román törvény Erdélyen kívül sehol sem akar önálló orthodox hitközséget elismerni. Mivelhogy ezen a vidéken a hitközségi választási küzdelmek szövívői rendszeren a templomokban szoktak szónokolni — a legtöbb hitközségnek nincs más alkalmas helyisége — Zierlsohn főrabbi a sajtó útján felkérte az összes elöljáróságokat, hogy ne engedjenek sovüajs napjain semmiféle pártszónokot beszélni. Egy más

helyen a lap közli a főrabbiség értesítését, hogy az összes iskolák zsidó növendékeinek nem kell sovüajs-kor iskolába menni s erre nem is kell külön engedélyt kérni az iskolai hatóságtól. A naponkénti talmudi tanulása (dáf jajmi) már be van vezetve s a »Die Woch« pontosan közli, hogy Szivan 8-tól 14-ig a penzum a következő: Zevóchim 35—41.

Véleményük egyezik abban, hogy

kiadósságban,
izben és olcsóságban

Dr. OETKER-féle
VANILLINCUKORUTÓLÉRHEGETLEN.

Kérje a fűszerkereskedésben a most megjelent 148 receptet tartalmazó színes képekkel illusztrált

Dr. OETKER-féle
receptkönyvet.

Ára 30 fillér.

Divatköltőde! Javításokat elvállalok. **Oppmann,** Kisdiófa-u. 9. — (Szombaton zárva.)

WEISZ LIPÓT uri-szabó
BUDAPEST, TERÉZ-KÖRUT 31.

Műhelyemben a legkényesebb izlést is kielégítő férfiruhák

elsőrendű kivitelben

בלי שעטנו

előnyös áron készülnek! — Több rendelés esetén vidékre is megyek!

Hittestvérünk! Csak szombattartó cégnél vásároljon! **Posztó, divatszövet, szabókellékek** áruháza nagyban és kicsinyben. Különlegességek uri- és női-szövetekben. — Billiárd- és játékasztal posztó. Előfizetőinknek 5% engedmény. — **Seidner Lipót** áruháza Budapest, Kertész-u. 43. Tel.: J. 450—87.

HIREK

NAPTÁR

Sábosz Nőszaj, Szivan 14
I. Perek

Sábosz kezdete (Bpest): 7 óra 45 p
„ kimenetele „ 8 „ 40 „

Olvasóinkhoz! Felkérjük mindazon igen t. olvasóinkat, akiknek előfizetése 1. hó 15-én vagy még előbb lejárt, hogy azt postafordultával megújítani sziveskedjenek. Az átutalás legegyszerűbb módja belföldön postatakarékpénztári csekk után (50,791 sz.): külföldön pedig (évi 22 P) postautalványon eszkelhető. (Romániában az utalványon az összeget a postahivatalnok tölti ki)

Régóta hátralékban levő t. előfizetőinknek postai megbízásokat küldtünk és kérjük azoknak szives beváltását.

— A központi- és szász bizottságok a jövő héten összeülnek tanácskozással Budapesten. A tanácskozások irányítására Frankl Adolf irodai elnök feljön Balatonfüredről a fővárosba. A központi bizottság ülése kedden lesz a központi irodában, míg az országos szász képviselőség szerdán fog ülésezni az orth. hitközség disztermében, ahová ez alkalommal csak meghívó felmutatásával lesz lehetséges bejutni. A fontos tanácskozással — mely elé érhető érdeklődéssel néz a hazai orthodoxia — vezércikkünkben foglalkozunk.

— A bpesti orth. Chevra Kadisa rendkívüli közgyűlése. Vasárnap (isztrüchág) tartotta az orth. Chevra az alapszabálymódosítás tárgyában egybehívott rendkívüli közgyűlést. Az elnök dr. Friedmann Izidor ismerteti nagyszabású beszédben a módosított alapszabályoknak a régiéktől eltérő néhány változását s megállapítja, hogy az új tervezet, mely a Chevra régi szellemét mindenképpen érvényre juttatja, elsősorban Schlesinger Adolf alelnök érdeme. Schlesinger Adolf nagy tetszéssel fogadott felszólalásában a munkatársaira háritja át a dicséretet. Az új alapszabályok felolvasása után a közgyűlés Korein Dezső lelkes szavai hatása alatt egyhangulag tudomásul vette s elfogadta az elnökség javaslatát.

— Az új jesiva-tanház felavatása Miskolcon. A miskolci orth. hitközség előjárósága sovüajsz ünnepét követő napon, vasárnap, ünnepélyes ülés keretében adta át rendeltetésének az új monumentális jesiva-tanházat. Előkelő közönség jelenlétében vázolta Feldmann Mór hitközségi elnök magas szárnyalású beszédben az épület létrehozásának történetét, felsorolta a jelentősebb adományokat, amelyek közül Mandula Mór kultuszelnök 4500 pengő értékű téglá és eternit természetbeni adományát külön kiemelte. A pénzübeli adományok összege mintegy 6300, a természetbeni adományok összértéke mintegy 8000 pengőt tesz ki. A hitközség kb. 46.000 pengővel járult hozzá az építési költségekhez. A tervet Feldmann Mór hitk. elnök, építész, készítette és ő vezette a munkálatokat a legnagyobb szakavatottsággal, teljesen önzetlenül, miáltal a hitközség több mint 20.000 pengőt takarított meg. A tanház három etage-ból áll: a legalsóban van a hatalmas étterem, a gondnoklakás, a konyha és éléskamara, valamint a mellékhelyiségek; a középsőben 3 óriási lakóterem, mosdókkal, fürdővel és zuhanyfürdővel felszerelve; a felső etage-ban végre a nagyszerű előadó- és imaterem, könyvtár-terem és elkülönítő terem. A kényelmes lépcsőház egyben hall is, ahol az ifjuság tanulmányi gyakorlatait végezheti. Feldmann Mór hitk. elnök nagyhatású beszédét így végezte: „Legyen ezen épület a szent Tannak alapos tanulóhelye, legyen a világhosszú árasztója, a béke és emberszeretet hirdető helye. Már az ősek korában Sém és Éver bészhámidrost tartottak fenn, a zsidóság fénykorában a jesivákat fejlesztették, a számtüzetésben egyedül a jesiva-tanházak nyújtottak vigaszt a csüggedőknek. Legyen ez a jövőben is így: merítsünk megnyugvást a Tóra és a Talmud tanházaiból!” — Az elnök beszéde mély hatást keltett a jelenlevőkben, akik köréből néhányan nagyobb felajánlásokat is tettek.

— Rettenetes tragédia a Szamosvölgyben. Mult héten, hétfőről keddre rettenetes vihar pusztított a Szamosvölgyben. Óriási árvíz keletkezett, amely mázsányi köveket gördített le a völgybe. A Nagyközd melletti Ormányban egészen olyan jelenet játszódott le, amely a Tnách-ban van megírva Ijov-val kapcsolatban: vihar jött, megrázta a házat s maga alá te-

mette a gyermekeit. Ugyanigy történt Weisz Lázár korcsmárossal. A kis házában minden elő volt készítve a sovüajsz ünnepére, amikor éjjel az árvíz megrázta a kis korcsmát, Weisz Lázárt egy fa csucsához sodorta az ár, ott a csucson töltötte az éjszakát szinte önkivületi állapotban. Másnap reggel három órai örjögő keresés után megtalálta a feleségét az iszapban, a kövek között, majd két kis gyermekét, akiket az ár messze sodort, mindhárman halottak voltak, a legkisebb gyermeket nem sikerült megtalálni. Az egész vidék temette a szerencsétleneket, a családapa pedig mezitláb és kölcsönkért nadrágban kísérte övéit utolsó útjára. Braun Henrik nagyközdői főrabbi gyűjtést indított meg az oly mélyen sujtott ember érdekében.

— Világszervezetek. Hamburgban megalakult a Zsidó Nők Világszövetsége, amelynek célja, hogy tagjai a zsidó nőkre vonatkozó problémákat együttesen megbeszéljék, illetőleg megoldásukra törekedjenek. A határozatok között nevezetes, hogy a héber nyelv tanulását ajánlja és a szombattartás fontosságát áthatva, belép a Somré-Sábosz-Világszövetségbe (Berlin). Nagyon fontosnak tartják továbbá, hogy minél előbb akadjon orthodox rabbi-kollégium, amely az agünók (elhagyott asszonyok) ügyét a zsidó vallási törvények szerint elintézzze. — A „Jewish Agency” ügye a világ-zsidóságban igen nagy hullámokat vet fel. Majdnem minden nyugot-európai országban állást foglaltak az ügyben és nagyjában mindenütt megvan a hajlandóság a palesztinai munkában gazdaságilag részt venni. A legnagyobb érdeklődés Amerikában tapasztalható, mivel az amerikai zsidók pénzére van elsősorban szükség, illetőleg az európai zsidóság elszegényedése következtében telepítési célokra onnan várható a fő-segítség.

— „A családi boldogság az élet forrása” címen most jelent meg Links Izák községi főrabbinak kitűnő könyve a vallásos családi életből vett ilusztrációkkal, új kiadásban. A zsidó család életének kalauza és tanácsadója ez a könyv. Kapható minden fővárosi zsidó könyvkereskedésben és a szerzőnél Köszegen.

— Tóraavatás Galántán. Sovüajsz első napján avatták a díszesen kiállított széfert, melyet Kaufer ur adományozott a templom részére. Az ünnepséget már előzőleg egy bankett vezette be, melyen főt. Buchsbaum Józsa főrabbi bensőséges avatóbeszédet mondott. Az avatás fényét emelte a sovüajsza a galántai főrabbihoz érkezett számos vendég, kik ünnep első napján Buchsbaum főrabbi-val a széfer elébe mentek és azt a templomba kísérték.

— Kétféle tej a talmudtórában. A nyiregyházi Talmudtóra Egylet elnöke, Schreiber Sámuel indítványára a talmudtóra növendékei számára bevezette a már több világi iskolában bevált tejakciót. Bár csak elsején kezdődött a tejkiosztás, már 80 adg vált szükségessé, közöttük 15 ingyenes, szegény gyermekek részére. A tejtől megerősödött gyermekek annál buzgóbban szedik ezután magukba a próféta által tejhez hasonlított szent igéket („tajró nimsekó le-chólov”) és így a kétféle tej által táplált nemzetek a zsidóságnak erőssége lesz.

— Az asszimiláció hajtásai. A párisi hitközségi kerület legutóbbi ülésén kiemelte a jelentés, hogy szükség van Párisban több hitoktatási intézetre — a bevándorolt zsidók gyermekei számára. A ben született gyermekek túlnyomó része ugyanis már nem vesz igénybe vallásoktatást. — A berlini hitközség legutóbbi közgyűlésén Kareski elnök kijelentette, hogy a hitközségi tagok 50 százaléka teljesen közömbös a zsidósággal szemben.

— Szabad-e orth. templomban hangosan imádkozni? (Panaszos levél.) Több éve utazom az ország minden részében, sokféle vizsátságot tapasztalok, de a héten oly hirdetés ragadta meg figyelmemet, melyet orth. zsidó létemre szó nélkül nem hagyhatok. Egy, a szolnok-szentesi vasutvonal mentén fekvő »orth.« hitközség templomában láttam egy hirdetményt kifüggesztve, mely szerint a hitk. előjáróság megtiltja a templomban a hangos imádkozást; sőt a tilalom ellen vétőknek megtorló intézkedéseket helyez kiállításba. Kiváló tisztelettel (aláírás).

Orth. kóser

Kitűnő csemege tea-vaj tehén-turó

t o v á b b á

„Numor” dobozos svájci ementháll sajtok

gyors postai szétküldése, bármely mennyiségben. — Vajam kitűnő minősége egyedülálló. Kérek egy próbarendelést.

Welszmann Vilmos vajüzeme, Kapuvár, Sopron m.

— „Az orthodox elv diadala Szerencsen” c., két hét előtti cikkünkkel kapcsolatban felkértünk annak közlésére, hogy a Szerencsen januárban megejtett hitközségi választáson az előjáróság nagy része vallásos elemekből került ki.

— Pozsonyi hitközségi tervek. A dicső multtal bíró városban jelenleg 14.000 zsidó lakik. A szlovénkői orthodoxia még mindig szellemi fővárosának tekintli. Ennek a tudata még jobban fog kidomborodni, ha sikerül megvalósítani a már régen tervezett jesiva-internátus felépítését. Az előjáróság ezenkívül iskola-épületet akar emelni. A kórház megnagyobbításának munkálatai megkezdődtek, ugyancsak a fiu-árva-ház építése. Építeni fognak még tisztviselői lakásokat, továbbá egy fürdővel egybekapcsolt új mikó-ot. A költségek fedezésére 5 millió cseh koronás amortizációs kölcsönt akarnak felvenni. Az erre vonatkozó tárgyalások folyamatban vannak.

— A bécsi diákzavargások. A bécsi egyetem antiszemita tüntetései nem csendesedtek le, sőt komolyabb fordulatot készülnék venni. Az egyetemi rektor ugyanis tiltotta az antiszemita jelvények viselését s az egyetem bezárásával fenyeget. Erre az antiszemita diákok tömegesen beléptek a „Heimwehr” nevű fegyveres szervezetbe, amely tudvalevőleg a szocialisták harci szervezetével

állandó farkasszemét néz. Attól lehet tehát félni, hogy a „Heimwehr” fegyveres erővel próbálja majd elfoglalni az egyetemet, aminek természetesen súlyos következményekkel kell járnia a zsidó diákokra.

— Zsidó leány az emberevők között. Külföldi lapok jelentése szerint a szeptemberi emberevő cigányok karavánjában egy 16 éves zsidó leány is található. Állítólag egy lodzi kereskedőnek, Sternfeldnek a leánya, akit 4 éves korában elraboltak a cigányok s maguknál tartottak. A leány természetesen már nem emlékszik semmire és csak cigányul beszél. A lodzi család egy tagja a napokban utazik le Csehszlovákiába, hogy megállapítsa az azonosságot.

— S. A. Ujhelyről jelentí tudósítónk: „A Zsidó Ujság közölte özv. Alexander Lipótné mult hét elején történt elhunytát. A vallásosságáról és jótékonyágáról közismert matrónát az orth. templom udvaráról temették nagy részvétellel. Szem nem maradt szárazon, midőn az elhunyt köztiszteletnek örvendő fia, Alexander Vilmos bankigazgató, az orth. hitközség h. elnöke; a Zs. U. kitűnő munkatársa, gazdag gondolatokkal telített heszped keretében körvonalozta a cédékes páratlan vallásos jellemzírdságát, i-tenfélő életét. (Dick. főrabbi távolléte miatt nem tarthatott heszpedet).”

— A galántai jesivó növendékeinek szövetsége, — mint onnan írják, — céltudatosan kiépíti szervezetét. A vezetőség elvárja, hogy főt. Buchsbaum Józsa, a jelenlegi galántai főrabbinak, aki előbb Nagymagyarban működött, összes volt tanítványai mindkét helyről, — kivétel nélkül — csatlakozni fognak a szövetséghez. Ahol nincs helyi csoport és nem lehet olyanokat a kevés taglétszám miatt megalakítani, a legelőszerebb a galántai központhoz fordulni. A szövetség a mult hónapban befejezte Beróchajsz traktátusának tanulmányozását és mindjárt Sáboszhoz fogott. A Beróchajsz ünnepélyes szíjuma Elülban lesz. Nagyon ajánlatos, hogy az Elül hónapban tartandó gyülekezeten résztvenni szándékozők már most jelentsék be nevüket a központban. Akinél gyűjtött pénz van minél előbb küldje be a galántai vezetőségnek. — Az említett ügyben héber körlevél ment a tanítványokhoz. Akik körlevélet nem kaptak, azt tulajdonítsák annak, hogy címüket a vezetőség nem tudja és felkérletnek címüket a galántai jesivával közölni.

— **Mannsohn brody-i rabbi Budapest.** A jelenleg Bécsben lakó brody-i rabbi átutazóban Budapesten kiszállt. A rabbi a choszid-világban nagy hírnévre szert tett »rizenser« rebbe unokája. Hivőkét d. e. 11—1 és d. u. 3—8 között fogad Steinmetznél, Laudon u. 9. I. em.

— **Szent cél — profán eszköz.** (Levél.) A pozsonyi orthodox hitközség új kórházat akar építtetni. A terv általános visszhangot és tetszést talált egész Szlovenszékben. Több hitközségben a cél érdekében propagandát csinálnak. Ezzel kapcsolatban meg kell emlékezni egy kisiklásról. Stomfán sovárjás ünnepének kimenetelekor nagy színházi estét rendeztek. Fellépett 4 hölgy és 6 ur s előadtak másodrangu bohózatot. — S mindez az orthodox kórház javára történt. Azt hiszem, hogy a pozsonyi hitközség elöljárósága nem kíván ilyen — enyhén szólva — tulbuzgóságot. Mert igaz ugyan, hogy a cél szent, de nem szentesíti az ilyen eszközöket. S a zsidó felfogás szerint nem igaz, hogy a pénznek nincs szaga. Erre talán figyelmeztethetnék az illetékesek a jótékony buzgalmukban zsidótlán sárgig menő jótékony szereplőket.

N. N., Pozsony.

— **Sirkállítás Egerben.** Nyolc hónappal ezelőtt vonult az örök életbe R. Jiczchok Kaff egri tudós dájon, akinek most állítottak máczévíót, nagyszámu közönség jelenlétében. A siremlék felavatásánál az ózdi és a verpeléti főrabbi, továbbá az elhunyt három fia és egy veje, könnyekig megható beszédekben hódoltak a rabbi emlékének.

— **Nyilatkozat.** Miután meggyőződtem arról, hogy a „Bacchus tokaji fajborok pincészele” Budapest, Király-u. 10., az én hecserelemmel ellátott husvét borokat teljesen megbízható másgiachi által kezelte és árusította, eszerint a „Zsidó Ujság” 1929. évi május 24.-i számában megjelent óvásom fenti cégre nem vonatkozik. Tokaj, 1929. évi június 4-én.

Chájem Zalmen Moskovi's tokaji dájen.

POLLÁK SAROLTA-féle Miracle szeplőkrém, Miracle epeszappan 25 éve a legtekélyesebb, ártalmatlan. Biztos. — Szétküldi: Pollák Sarolta kozmetikai intézete, Budapest, Andrásy-ut 38. I. (Párisi áruházal szemben.) Kérjen prospektust!

— **A pe i nagy hitközségből.** Amint megírtuk, az elnökválasztás nem sikerült megoldani. Székely Ferenc bankigazgató és volt hitközségi elnök nem volt hajlandó elfogadni a neki felajánlott tisztséget. Ennek következtében 3 tagu elnökséget választottak és az elnökválasztást öszre halasztották. A hitközség közgyűlése egyébiránt jövő héten lesz.

— **Vendégszónoklat.** Spitzer Izsák talmudtudós Salgótarjánból az ünnepen Csornán tartózkodott, hol a siur-chevra elnökének felkérésére tartalmas dróset mondott. Szónokot lelkesen ünnepelték.

Pártoljuk a szombattartó iparosokat és kereskedőket!

Családi hírek.

Wald Rezsinkét (Sátorajajhely) eljegyezte Schwarz Miksa (Büdszentmihály). — Minden külön értesítés helyett.

Kritzler Mór borkereskedő leányát Esztikét Soltvadertről, eljegyezte Fingerhut Józsuva Vác. (Minden külön értesítés helyett)

Neumann Ilona és Hirschler Sándor, Budapest, jegyesek.

Szerkesztői üzenetek

— **Nyaralók figyelmébe.** Felkérjük t. előfizetőinket, hogy a címváltozásokat idejekorán sziveskedjenek kiadóhivatalunknál bejelenteni. — **Érdeklődő:** W. G. póttagja a központi bizottságnak. — **„Igazság 300“:** Nem. — **„Ben Avrohom“:** Illetékes helyre juttatjuk. Nyilvános diszkusszióra nem alkalmas. — **Főrabbi, Lakompak:** Mázeltóv! — S. V.: 1917. január 16 = 5677 tévész 22. — Több

Sirkövek

Adler J. sirkóraktárában
Telefon: József 364—20.

Budapest, Károly-körut 7. és Rombach ucca 4. sz.

Mielőtt **SIRKÖVET** vásárol, saját érdekében kérjen költségtérítést
Róna Sándor sirkógyárából, Nyiregyháza.
Orthodox templom mellett. Telefon 219

hitközségnek: Megelégedéssel veltük tudósításukat, melyekből látjuk, hogy a Tóra iránti szeretetismét az egész ország zsidóságát egybeforrasztotta és annak nem csak szavakban, hanem tettekben is, ezidén az eddigénél még fokozottabb mérvben, kifejezést adott. Helyszüke miatt azonban nem tudjuk leközlölni. Azon bizonyos cikkekre vonatkozólag, a vezetőség — mint értesülünk — nem óhajt polémiába bocsátkozni, ellenben a cikkirő ellen illetékes helyen megteszi a megtorló lépéseket. — **Vác:** Jóval kevesebbe becsüljük a póttag urat, mintsem hogy — a karakteréhez méltó, izléstelen ócsárlásaira nyomdafestéket pazeroljunk. Egyébként nem a mi tisztünk az ő eljárása fölött bírálatot mondani. *Megtették gaonjaink.* Ami pedig jellemét illeti, ő maga is tisztában van vele. Azt írja ugyanis saját magáról: „... הריום קומץ „בראש”. Ezt nem mi írjuk, ezt ő írta. Legfeljebb majd ímét azt írja rólunk, hogy nem értünk héberül és nem írunk magyarul... — J., Nb.: Szívan 10.

Mindennemű munkaalkalmat jelentsünk azonnal a „Somré Sábosz“-nál! (Budapest, VII., Wesselényi utca 13. szám.)

Nyilttér

Gratuláció.

A budapesti Tiferesz Bachurim elöljárósága és választmánya ezuton küldi szerencsekívánatait szeretett elnökének, Kollmann Zsigmond urnak, Klopfer Etuska urleánnyal f. hó 23-án tartandó esküvője alkalmából. Elöljáróság.

A lebergi pogromheccek és a katolikus papság

A lebergi diákheccek végük felé járnak, bár a diákok még mindig sztrájkolnak. Most már csak arról van szó: provokálták-e a zsidó gimnázium növendékei a katolikus körmenet résztvevőit vagy sem? Erről a kérdéstről két közlés történt. Az egyik a lengyel belügyminiszter köréből származó nyilatkozat, a másik a katolikus főpapság közlése.

Skladkowszky belügyminiszter repülőgépen érkezett Lebergbe, s miután tanulmányozta a tényállást, indítatva érezte magát a hivatalos vizsgálat eredményének publikálására. E közlemény szerint a katolikus menet 42 résztvevőjét kihallgatták s mind azt mondta, hogy az egész processzió a legnagyobb nyugalomban folyt le s senki sem tudott semmiféle provokációról. Csak a körmenet utáni harmadik napon kezdtek hamis hírek megjelenni bizonyos sajtóorganumokban és nyomukban kitértek a pogrombotrányok. A minisztériumi jelentés felsorolja a zsidó intézményeknek okozott rengeteg kárt s bejelenti, hogy 28 ember van letartóztatva a rombolások miatt. Az is hangsúlyoztatik, hogy minden zajongási kísérletet a hatóság kiméietlenül el fog fojtani.

Ezzel szemben áll a lebergi főpapság nyilatkozata, amelyet három püspök írt alá s amelyet a részlet is tartalmazza: »Egyek vagyunk vallásunk körmenete a Lengyelországban még soha elő

nem fordult megzavarásának és megcsufolásának elítélésében. Meg vagyunk győződve róla, hogyha a vétkeket rögtön a legszigorubb felelősségre vonták volna, nem juttott volna a bekövetkezett sajnálos nyugtalankodásra, mert akkor a megsértett vallási érzések elégtételt nyertek volna.«

A lengyel főpapság nyilatkozata joggal a legmélyebb szomorúságot fogja okozni s mindenütt a lengyel lélekbe kúrthatatlanul beidézött ösztönös zsidógyűlölet egyik kiáltó bizonyítéka lesz. Hozzá vagyunk szokva, hogy zavarok idején rendszerint a bölcs, vagy legalább diplomata katolikus főpapság mindenütt csitítólag lép közbe. Hogy főpapok az amugy is izgatott hangulatot fokozni akarták volna, az legfeljebb a cári Oroszországban fordult elő, ahol például egy Pobjedonosev főprokurátor volt a leghirhedtebb zsidóifaló. Ugylátszik, hogy egyes lengyel főpapok nem tudnak szabadulni cári reminiscenciáktól, — akárcsak a lengyel törvényhozás sem. Jogi szempontból egyébiránt fontos az a kérdés: ha zsidó részről provokálás történt, kik ezek a bűnösök, akiket az egész zsidóság megvetése és átka kísérne? A püspökök tudnak róluk, a belügyminiszter nem tud róluk. Aki a lengyelországi helyzetet ismeri, tudja, hogy a rendőrség és a belügyminiszter nem a zsidók szép szeme kedvéért nem produkálnak egy menetgyalázót sem, hanem

csak azért nem, mert — nincs. A helyzet egyik szomoruan megnevettető fordulat, hogy az egyik lengyel államférfiu ugy nyilatkozott, hogy az egész heccet a lengyelországi németek irányítják, mert ezzel akarják dokumentálni a most Madridban lefolyt népszöveg-ségi ülés résztvevői előtt, hogy milyen a kisebbségek helyzete Lengyelországban. Az egész beállításnál még jó az, hogy a kitünő államférfiu nem mondja, hogy az egész pogromhecceket — maguk a zsidók rendezték, hogy annál könnyebben »lesaktolhassák« a lengyel — sást.

Fenákel Jónás

zsir és baromfi kereskedése,
az orth. rabbiság felügyelete alatt
Bpest, VII., Dob-utca 28. sz.
Naponta friss áru, Házhöz szállítás.
Telefonhívó J. 334—76.

יצא לאור שורת מן לדוד!
בריה מין ביומא דהלולא של אדמויר הרב הנאון הצדיק מוה"ר אליעזר דוד גרינוואלד ז"ל רמב"ק סאטמאר תע"א יצא לאור ספר שורת שלו בשם קרן לדוד על שיע א"ת בו ימצא הקורא תשובות כמנן עקיב על כל שאלות נחוצות הבאים במנינו ע"כ אקרא בקול נון: בואו רוצו מהר להביא ברכה אל בתים ובפרט תלמידי מרן נור ישראל ותפארתו מחירו מנוד 8,50 פ"ו ומריון מ' הקיר הזה נוציא לאור א"ת ספר אנדה של אדמויר זצ"ל על התורה.

Günsberger Fülöp fakerekedő,
Rákoshegy, Budapest mellett.
(Postacsekkszám 46.379.)

מציאתה גדולה למחברים ומוציא לאור!

ארבעה צדדים בתבנית 0 (נמע שורק) מחירו כאלף עקסמפלמארים מ"ך פעננא. וז"ו צדדים בתבנית 8 מחירו צ"ן פעננא. (אוחיות רש"י)

Katzburg Salamon könyvnyomdája, Budapest, Dob-utca 28.

Csak Goldberger-festőt kérünk!

GOLDBERGER SÁM.F. és FIAI RT

összes gyártmányai, ugymint:

kékfestő kardon, frenche, creppe, gyapju és pamut-delain, cloth, serge, valamint sima és nyomott

Bemberg-selymek, barchet-flanel, valamint fejkendők kizárólag kereskedők részére kapható

Reiner Károly Rézsu.-Társ.

textiláru bizományi nagykereskedésében

Budapest, VII., Péterffy Sándor-utca 44. (Garay-tér sarok.)

Sürgöncy.: Reingold. Tel.: J.392—

Gróf vagy zsidó

— Zsidó regény a múlt századból. —

Irtá: Dr. Lehmann. 13 Fordította: Grosz V.

— Hálát adok érte Istenemnek, hogy megóvott azon nézetektől, mit ön grófné nemesnek nevezl. Vajjon nemes csélekedetet tanusított, midőn jó nevelő atyámat minden alapos vád nélkül a börtönbe vetette?

— No, hisz az csak egy zsidó volt!

— Látja grófné, ön a zsidót nem tekinti embernek. Valóban nemes felfogás... Ne kívánja, hogy feláldozzam önnek hitemet, meggyőződésemet!

— Hát még mindig az a szerencsétlen ábránd, — kiáltott fel a grófné izgatottan, — azt hittem, hogy már megjavultál... Átkom rajtad, te makacs, eretnek fiu. Betegen, nyomorultan és szegényen bolyongj, mint egy elhagyott koldus, míg öntudatra nem ébredsz és bűnbánólag anyád lábához borulsz!

— Átká áldássá változik — viszonzá József higadtan, — azt tettem, amit tennem kellett! Isten önrel grófné!

Évek multak már el eseményünk elbeszélése óta. József szerencsésen Londonba érkezett, hol egy évig a City egyik legnagyobb üzemében működött. Azután Del Monte az övéivel is oda költözött és nevelt fiáival Londonban bankházat alapított, mely nemsokára igen jó hírnévre tett szert és néhány év alatt London elsőrangú bankháza lett.

József feleségül vette a bájos Speranzát, kivel nagy boldogságban élt. A haragos anya átka valóban áldássá változott.

Bence ugyancsak megnősült és titokban levelezgetett Józseffel; általában a legjobb testvéri viszonyt tartotta fenn fivérével és annak családjával. Csak a grófné nem akart tudni Józsefről.

XIV.

— A kibékülés —

Egy napon Józsefnek fiacskája született. Sirva állt ott a gyermeke bölcsőjénél és arra gondolt, milyen boldogság volna anyjának megmutatni az első unokát. Ezt a vágyát közölte Bencével is. Bence viszont aggódó hangon adta tudtára Józsefnek, hogy édesanyjuk hónapok óta milyen nagy beteg... — A vágy és a bánat sorvasztja utánad —

irta Bence.

Keksz, teasütemény, kétszersült, csokoládés desszert, Nápolyi, piskóta, mézesgyártmányok- és piskótakülönlegességek 5 kilógrammos postadobozban is beszerezhetők

Weisz Mór

orth. kóser keksz-, kétszersült- és teasütemények gyárában

Budapest, VII., Dob ucca 22. A bpesti orth. hitk. felügyelete alatt. Telefon: József 423—65.

— Gyártmányaim tej, ill. vaj nélkül készülnek! —

— Oh, ha megengedné, hogy meglátogassam! — válaszolt József

Bencének tetszett a terv. Rábeszélte fivérét, hogy családjával és az ujszülöttel együtt keressék fel édesanyjukat. József és családja csakhamar Prágába érkeztek.

— Meglátod, még minden jóra fordul, — mondotta Bence, Józsefet és hozzátartozóit átölelve.

Amikor azután Bence, a beteg grófnénak óvatosszavakkal elmondta, hogy József fia vár kint az ajtó előtt és szeretné anyjának ajándékát átnyújtani, a grófné örömeiben felkiáltott:

— Jőjj, jőjj, szeretett fiam!

Mikor pedig József anyja ölébe tette ujszülött kisfiát és Speranzával együtt lábaihoz térdelve a kezét csókolgatták, a szegény grófné sirt és kacagott örömeiben...

Del Monte Rafél szerényen állt a küszöbön:

— Grófné, — mondotta — eddig keserű találkozásokat adott számunkra a sors, de ennek a találkozásnak boldogsága mindent elhomályosít...

— Ó, — így szólt a grófné, — sok szomorú éjen át gondolkoztam fölötte és rájöttem, hogy nem a vallás, hanem a góg volt az, amely engem félrevezetett. Áldom az Isten, hogy megvilágosította elmémét és meggyőződhettem tévedésem felől...

Bence felvetette a kérdést, hogy vajjon József felveszi-e most már legalább atyai nevét?

— Mikor választanom kellett, — felelte József, — hogy gróf legye-e vagy zsidó, — én a zsidóságot választottam. Megmaradok hát a Del Monte névvel. Becsületes név ez, ugye atyám?

Del Monte boldogan mosolygott hálás fiára...

József családjával együtt egész nyáron át Csehországban maradt; csak apósa tért néhány nap után vissza, Londonba. A nyár vége felé megbetegedett Dornbach Ágnes grófné és többé fel sem gyógyult; halála előtt megáldá gyermekeit és unokáit. Végül József is visszatért Londonba.

Néhány évvel ezután (a nyolcvanas évek elején — Szerk.) e sorok írója Londonban járt és elment a zsinagógába is. Egy urat látott ott elmélyedő áhítattal imádkozni, aki midőn mellette helyet foglalt, épezeket az ájtatos szavakat mondta:

— Hála neked, Istenem, ki bennünket tiszteltetre teremtettél és elkülönítve a tévedőktől, igaz hitet és örök életet ültettél a szívünkbe...

Ez az ur Del Monte József volt, akinek történetét itt elmondottuk.

(Vége)

Hol nyaraljunk?

A régi, ismert abbáziai
Tauber penzió

orth. kóser

mely a legkényesebb igényeket is kielégíti 50 komfortos szobával,

Siófokon
megnyilt.

Jüdisches Kinderheim
St. Moritz.

1800 M. über dem Meere.

Streng rituell.

Sonnen- & Liegekuren. — Schulunterricht im Hause. — Prospekte erhältlich.

Gleichenberg

világhírű fürdőhelyen június 1 én megnyilt a 35 év óta fennálló orth. kóser vendéglő és szálloda, mérsékelt árákkal.
Hotel Dreibaum, Villa Eisen.

Israelers orthodox
Restaurant
Bad Trencsénteplic

(Slovakai) vis-à-vis der Elektrischen Haltestelle ist seit 1. Mai im Betrieb. Für erstklassige Küche und solide Bedienung gesorgt.

SIÓFOK

fürdőtelepen, Bathányi-utca elején orth. kóser Penzió és Étterem **BLAU JÓNÁSNE** személyes vezetésével, megnagyobbítva, minden komforttal, megnyilt. — Kitérő házikoszt. pontos kiszolgálás. Strandtól, vasutól 2 perc. — Referenciák: bpesti orth. izr. hitk. rabbiságánál. — Előjegyzések: Budapest Blau butorüzlet. Podmaniczky-u. 18. Tel. 126-96, vagy Siófokon Blau penzió, Bathányi-utca 6.

Balatonbogláron orth. kóser penzió, gyönyörű parti villában

(2 perc a strandtól) özv. Tauber Adolfné személyes vezetése alatt.

Érdeklődni Budapesten telefonon J. 422—52 és a helyszínen

Balatonbogláron a „Három a kislány” penzióban.

Hévízfürdőn

a több orth. rabbinátus által elismert **MANDEL-féle orth. vendéglő** megnyilt.

Erdőbénye fürdőtelepen

kóser konyha, Goldstein debreceni orth. kóser vendéglős vezetése alatt megnyilt.

Nagymaroson

Ferencz József-u. 36. sz.

Elismert kitérő, izletes orth. kóser

házi ebédkoszt

esetleg 1—2 személynek teljes penzió kapható. — Bővebbet: **Schwarz Ignác L.** lakodalom és egyéb diszbeédek vállalkozójánál, Budapest, VII., Dob-u. 35.

Ismét megnyilt az **egyedüli Orthodox** vendéglő

Hévízfürdőn.

Olcsó, kitérő konyha. — Referenciák a legtekintélyesebb orth. rabbiktól. Szíves támogatást kér **STERN ADOLF** vendéglős Hévízfürdő, Keszthely mellett.

Nagymaroson

elsőrendű orth. kóser házikoszt a váci rabbi felügyelete alatt kapható. Váci-u. 18. szám. — **Klein Izsák.**

Tudomására adom a nb. közönségnek, hogy a Grádóban lévő **GOLDBERGER PENZIÓ** sohasem volt és ma sincs felügyelete alatt, mivel elvből semminemű felügyeletet nem vállaltok.

Goriza (Görz), 1929 május 30.

5689 Ijjar 21.

Schreiber Ábrahám

főrabbi

קניעמעל עמדה מאכריק
מן פיינסטעס וילבערעס אלמאקא
כינא-וילבער ערציינט
Tettelbaum Márton üzemi
Sátoraljaújhely, Rákóczi-u. 27.
אויסטרענגע עס עמדה רעפארמורע ווערען
אויך סער פאקס פראקט ערלעיינט.

Schück

orthodox fiuinternátus
Budapest, Kertész-u. 32.

Bennlakó diákok szeretetteljes gondozásban részesülnek.

Reich Fricl NŐI
kalapgyár

Vámház-közt 10. **KALAPJAI**
szépségben,
olcsóságban
vezetnek!

Reklámkalapok, míg a készlet tart P: 1 80, 2 80, 3.30. stb.

Tisztelettel ajánlom orth. kóser

saját termésű jászberényi uradalmi boraimat

literenként P 1.20

ért. — Szíveskedjék értesíteni — átvételi kötelezettség nélkül — hogy **minden hétnél szombatjára**, csütörtöki szállítással hány liter bort óhajt rendelni. — Teljes tisztelettel

Schwartz Sámuel
szőlőbirtokos
Budapest, Dob-utca 36.
Telefon: J. 379—13.

Kramer Adolf

festő- és mázoló-mester

BPEST, I., LÁGYMÁNYOSI-U. 4.

Telefon: József 382—57.

Wesilla mosás a legtakarékosabb

Gróf vagy zsidó

— Zsidó regény a múlt századból. —

Irtta: Dr. Lehmann. 13 Fordította: Grosz V.

— Hálát adok érte Istenemnek, hogy megóvott azon nézetektől, mit ön grófné nemesnek nevez! Vajjon nemes cselekedetet tanusított, midőn jó nevelő atyámat minden alapos vád nélkül a börtönbe vettette?

— No, hisz az csak egy zsidó volt!

— Látja grófné, ön a zsidót nem tekinti embernek. Valóban nemes felfogás... Ne kívánja, hogy feláldozzam önnek hitemet, meggyőződésemet!

— Hát még mindig az a szerencsétlen ábránd, — kiáltott fel a grófné izgatottan, — azt hittem, hogy már megjavultál... Átkom rajtad, te macskacs, eretnek fiu. Betegen, nyomorultan és szegényen bolyongj, mint egy elhagyott koldus, míg öntudatra nem ébredsz és bünbánólag anyád lábához borulsz!

— Atka áldássá változik — viszonzá József higadtan, — azt tettem, amit tennem kellett! Isten önnel grófné!

Évek multak már el eseményünk elbeszélése óta. József szerencsésen Londonba érkezett, hol egy évig a City egyik legnagyobb üzletében működött. Azután Del Monte az övéivel is oda költözött és nevelt fiáival Londonban bankházat alapított, mely nemsokára igen jó hírnévre tett szert és néhány év alatt London elsőrangú bankháza lett.

József feleségül vette a bájos Speranzát, mivel nagy boldogságban élt. A haragos anya átka valóban áldássá változott.

Bence ugyancsak megnősült és titokban levelezett Józseffel; általában a legjobb testvérviszonyt tartotta fenn fivérével és annak családjával. Csak a grófné nem akart tudni Józseféről.

XIV.

— A kibékülés —

Egy napon Józsefnek fiacskája született. Sirva állt ott a gyermeke bölcsőjénél és arra gondolt, milyen boldogság volna anyjának megmutatni az első unokát. Ezt a vágyát közölte Bencével is. Bence viszont aggódó hangon adta tudtára Józsefnek, hogy édesanyjuk hónapok óta milyen nagy beteg...

— A vágy és a bánat sorvasztja utánad — írta Bence.

Keksz, teasütemény, kétszersült, csokoládés dessert, Nápolyi, piskóta, mézesgyártmányok- és piskótakülönlegességek 5 kilógrammos postadobozban is beszerezhetők

Weisz Mór

orth. kóser keksz-, kétszersült- és teasütemények gyárában

Budapest, VII., Dob ucca 22. A bpesti orth. hitk. felügyelete alatt. Telefon: József 423—65.

— Gyártmányaim tej, ill. vaj nélkül készülnek! —

— Óh, ha megengedné, hogy meglátogassam! — válaszolt József

Bencének tetszett a terv. Rábeszélte fivérét, hogy családjával és az ujszülöttel együtt keressék fel édesanyjukat. József és családja csakhamar Prágába érkeztek.

— Meglátod, még minden jóra fordul, — mondomta Bence, Józsefet és hozzátartozóit átölelve.

Amikor azután Bence, a beteg grófnénak óvatosszavakkal elmondta, hogy József fia vár kint az ajtó előtt és szeretné anyjának ajándékát átnyújtani, a grófné örömben felkiáltott:

— Jőjj, jőjj, szeretett fiam!

Mikor pedig József anyja ölébe tette ujszülött kisfiát és Speranzával együtt lábaihoz térdelve a kezét csókolgatták, a szegény grófné sirt és kacagott örömben...

Del Monte Rafáel szerényen állt a küszöbön: — Grófné, — mondotta — eddig keserű találkozásokat adott számunkra a sors, de ennek a találkozásnak boldogsága mindent elhomályosít...

— Ó, — így szólt a grófné, — sok szomorú éjén át gondolkoztam fölötte és rájöttem, hogy nem a vallás, hanem a gőg volt az, amely engem félrevezetett. Áldom az Isten, hogy megvilágosította elmémét és meggyőződhettem tévedésem felől...

Bence felvetette a kérdést, hogy vajjon József felveszi-e most már legalább atyai nevét?

— Mikor választanom kellett, — felelte József, — hogy gróf legyek-e vagy zsidó, — én a zsidóságot választottam. Megmaradok hát a Del Monte névvel. Becsületes név ez, ugye atyám?

Del Monte boldogan mosolygott hálás fiára... József családjával együtt egész nyáron át Csehországban maradt; csak apósa tért néhány nap után vissza, Londonba. A nyár vége felé megbetegedett Dornbach Agnes grófné és többé fel sem gyógyult; halála előtt megáldá gyermekeit és unokáit. Végül József is visszatért Londonba.

Néhány évvel ezután (a nyolcvanas évek elején — Szerk.) e sorok írója Londonban járt és elment a zsinagógába is. Egy urat látott ott elmélyedő áhítattal imádkozni, aki midőn mellette helyét foglalt, épjezeket az ájtatos szavakat mondta:

— Hála neked, Istenem, ki bennünket tiszteltedre teremtettél és elkülönítve a tévedőktől, igaz hitet és örök életet ültettél a szívünkbe...

Ez az ur Del Monte József volt, akinek történetét itt elmondottuk.

(Vége)

Hol nyaraljunk?

A régi, ismert abbáziai
Tauber penzió

orth. kóser

mely a legkényesebb igényeket is kielégíti 50 komfortos szobával,

Siófokon
megnyilt.

Jüdisches Kinderheim
St. Moritz.

1800 M. über dem Meere.

Streng rituell.

Sonnen- & Liegekuren. — Schulunterricht im Hause. — Prospekte erhältlich.

Gleichenberg

világhírű fűrdőhelyen június 1 én megnyilt a 35 év óta fennálló orth. kóser vendéglő és szálloda, mérsékelt árakkal.
Hotel Dreibaum, Villa Eisen.

Israelers orthodox

Restaurant

Bad Trensčenteplíc

(Slovakei) vis-à-vis der Elektrischen Haltestelle ist seit 1. Mai im Betrieb. Für erstklassige Küche und solide Bedienung gesorgt.

SIÓFOK

fűrdőtelepen, Bathányi-utca elején orth. kóser Penzió és Étterem **BLAU JÓNÁSNE** személyes vezetésével, megnagyobbítva, minden komforttal, megnyilt. — Kifűző házikoszt, pontos kiszolgálás. Strandtól, vasutól 2 perc. — Referenciák: bpesti orth. izr. hitk. rabbiságánál. — Előjegyzések: Budapest Blau butorület. Podmaniczky-u. 18. Tel. 126-96, vagy Siófokon Blau penzió, Bathányi-utca 6.

Balatonbogláron orth. kóser penzió, gyönyörű parti villában

(2 perc a strandtól) özv. Tauber Adolfné személyes vezetése alatt.

Érdeklődni Budapesten telefonon J. 422—52 és a helyszínen Balatonbogláron a „Három a kislány” penzióban.

Hévízfűrdőn

a több orth. rabbinátus által elismert **MANDEL-féle orth.** vendéglő megnyilt.

Erdőbénye fűrdőtelepen

kóser konyha, Goldstein debreceni orth. kóser vendéglős vezetése alatt megnyilt.

Nagymaroson

Ferencz József-u. 36. sz. Elismert kitűnő, izletes orth.

házi ebédkoszt

esetleg 1—2 személynek teljes penzió kapható. — Bővebbet: **Schwarz Ignác L.** lakodalom és egyéb diszebédék vállalkozójánál, Budapest, VII., Dob-u. 35.

Ismét megnyilt az **egyedüli Orthodox** vendéglő **Hévízfűrdőn.**

Olcsó, kitűnő konyha. — Referenciák a legtekintélyesebb orth. rabbiktól. Szíves támogatást kér **STERN ADOLF vendéglős Hévízfűrdő,** Keszthely mellett.

Nagymaroson

elsőrendű orth. kóser házikoszt a váci rabbi felügyelete alatt kapható. Váci-u. 18. szám. — **Klein Izsák.**

Tudomására adom a nb. közönségnek, hogy a Grádóban lévő **GOLDBERGER PENZIÓ** sohasem volt és ma sincs felügyelete alatt, mivel elvből semminemű felügyeletet nem vállalok.

Goriza (Görz), 1929 május 30. 5689 Ijjar 21.

Schreiber Ábrahám főrabbi

קניעמעל עמדה מאבריק
אין מינסטער וילבערעם אלמאק
כינא-וילבער ערציינט
Tettelbaum Márton (Márton)
Sátoraljaújhely, Rákóczi-u. 27.
אויסגארטע עמ עמרה רעפארמורע ווערען
אויך פער פאסט פראסט ערלעדיגט.

Schück

orthodox fiuinternátus

Budapest, Kertész-u. 32.

Bennlakó diákok szeretetteljes gondozásban részesülnek.

Reich Fricl NŐI
kalapgyár **KALAPJAI**

Vámház-körut 10. szépségben, olcsóságban vezetnek!

Reklámkalapok, míg a készlet tart P: 1 80, 2 80, 3.30. stb.

Tisztelettel ajánlom orth.

saját termésű jászberényi uradalmi boraimat

literenként P 1.20

ért. — Szíveskedjék értesíteni — átvételi kötelezettség nélkül — hogy minden hétköznap szombatjára, csütörtöki szállítással hány liter bort óhajt rendelni. — Teljes tisztelettel

Schwartz Sámuel
szőlőbirtokos
Budapest, Dob-utca 36.
Telefon: J. 379—13.

Kramer Adolf

festő- és mázoló-mester

BPEST, I., LÁGYMÁNYOSI-U. 4.

Telefon: József 382—57.

Apró hirdetések

Hirdetési díjszabás: minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Állást keresőknek szavankint 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: Budapest, VII., Sip utca 10. — Jelíges levelek kettős borítékban válaszbélyeggel ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

HUSZONEGY ESZTENDŐ óta közvetít házasságot Nagy Jenő Rákóczi-ut 57-b. — Telefon (cég-néki) levelezés).

HÁZASSÁGOKAT eredményesen közvetít szigorú diszkréciónal mellett Rothstein Dávid, S. A. Ujhely, Kossuth Ferenc u. 3.

25 ÉVES szolid, szorgalmas, szombatartó iparos fiamat megnősítendő vallásos, jó családból, 20-22 éves csinos leánnyal, 4000 P. hozományjal. Lehet vidéken is, hol önállóíthatná magát szakmájában és mellékesen egy szatocs üzletet is nyitna. »Szolid« jelige.

NŐSÜLNE jobb családból való, jesivát járt fiatalember, jólmező üzlettel. Igénye m'n n' jobb család, fiatal, csinos, intelligens leány. Választ a kiadóba »18.000« jeligére.

KERESEK jólnevelt, csinos leányom részére ben tajre böchert, kit a schitesz ra kitanítaná és állásba jutásáig eltartanám. Hozomány 2000 pengő. Fiatal özvegyember nincs kizárva. Leveleket „Bász tajur“ jeligére a kiadóhivatalba.

BENŐSÜLNE zsidó családba vallásos, jó hangu fiatalember, ki a schiteszt is kitanulná. Leveleket Holló u. 12. II. 20. Einhorn Zsigmond.

VIDÉKI zsidó család keres benősülés céljából leánya részére 26-28 év körüli jócsaládból való felsőréskészítőt, ki szakmájában jártas. Megélhetés biztosítva. Jelige »Nyugodt élet.«

ISMERETSEG hiányában ezután keresek csinosnak mondott, intelligens, üzleti jártassággal bíró leányomnak oly konzervatív gondolkozású fiatalembert, kit 20 év óta fennálló üzletembe társul fogadnék. Teljes című leveleket »MAZEL« jelige alatt a kiadóhivatal továbbít.

MESZ, hófehér, fával égetett, (Étesdinél szebb); **TUZIFA**, mindenféle tűzifa kapható, Pollák Zsigmondnál, Debrecen.

GYERMEK mellé háziartásban, főzésben jártas 17 éves leányom július elejére állást vállal. »Hűség« jeligére a kiadóhivatalba.

KERESEK azonnalra orth. zsidó leányt, ki cseléd mellett minden házi teendőt elvégez. Ajánlatokat fizetési igényekkel Ábrahám Izidor, Pásztó, Heves m.

FESTÉKESEKNÉL és fűszereknél jól bevezetett ügynök azonnalra felvétetik, Eötvös uca 24. I. em. 16.

REPREZENTÁLNI tudó, intelligens, orth. házikisasszony, éves praxissal állást keres, szerény igényekkel. Legfőképpen családis bánásmódról reflektál. Szíves megkereséseket Farkas Dávid, Makó, címre kér.

ORTH. SAJT, VAJ ÉS LIPTÓI TURÓ gyártás, pontos postai szétküldés az egész országba, mérsékelt árak mellett. Központi Tejcsernok, Sátorlajuhely.

KOMPRESZ és merkantil betüszedő keres azonnali belépésre oly állást hol a szombatot megtarthatja. Müller Mihály Fegyvernek.

SZÜNIDŐRE 11 éves leányomat nyaralásra odaadnám. Megkeresés kérétek „Vallásos“ jeligére a kiadóhivatalba.

PÁRÓKAT tartós hullamokkal (práparált) hajból legolcsóbban készít Teitelbaum Helén, Miskolc Szentpályi-u. 1.

NYOMDAI MUNKA minden ágában perfect szakmunkás azonnal felvétetik. Ugyiszintén bevezetett ügynök is. Cím „Nyomda“ jeligére a kiadóban.

21 ÉVES jómegjelenésű böcher okt. 1-re alkalmazást elfogad, melámed-állást, gemöre-tanítást, jó báálfile-állást, schiteszt és kisebb fiuk tanítását vállalja szigoruan vallásos kile-ben. Tóra“ jeligére.

JOBBSALÁDBÓL való vallásos fiatalember, volt talmudista, aki utóbbi időben mint házitánító működött, egyuttal üzleti munkát is végzett, állást keres. Vidékre is menne. Előbbi működéséről jó bizonyítványokkal rendelkezik. — „Szorgalmas és megbízható 22“ jeligére a kiadóba.

KAJSZINBARACK szállítás július elejétől 5 kilos postacsomagban Lilienthá I, Csongrád.

JUHTURO ORTH. KÖSER, naponta friss, minden mennyiségben leszállítva. Első Debreceni Turógyár. Debrecen, Darabos utca 20. szám.

Mindenféle nyomtatvány legolcsóbban beszerezhető Schwarcz Lipót motorüzemű könyvnyomdájában Kunszentmiklóson. Kérjen árajánlatot!

SÍRKÖVEK minden kivitelben legolcsóbb gyári áron Schreiber Jakab villanyerőre berendezett sírkőüzemében Debrecen, Hunyadi-utca 14.

הללם köszörelését és tükörfényesre polirozását, gyertyatartók, disztárgyak ezüstözését és nikkelezését felelősséggel vállalja Garfunkel Mór műköszörüs és készüeme Nyiregyháza, Széchenyi-tér 6.

Felelős szerkesztő és kiadóhivatalos **GROSZBERG JENŐ.**

Hoffmann és Társa könyvnyomda. Budapest, VI. Proféta uca 7

DISKAY MONA LISA

művészi fényképező műterme
B U D A P E S T
VII., Rákóczi-ut 74. III., Zsigmond-u. 36.
Telefon: J. 350-89. • Telefon: Aut. 517-40
Magy. Divatcsarnok Lukács sfürdővel szemben.
házában.
Címre kérjük ügyelni!

Kedvezményes áru szelvény.

Utalvány nélkül 50 százalékkal drágább. Ezen kedvezmény érvényes fényképnagyítókra is.

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

ALAPITOTTA:
Groszberg Lipót ז"ל

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: J. 425-90. CSEKKSZÁM: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ

SZERKESZTI:
Groszberg Jenő

Az országos gyűlésről

A hazai orthodoxia országos szervei: a központi bizottsági és az országos képviselőség két napig tárgyalták a központi iroda elébük terjesztett referátumait. A tanácskozás menetén elgondolkozva, teljes joggal megállapítható, hogy eredményes, komoly és az orthodoxia erkölcsi érdekeinek teljesen megfelelő volt. A bibliai bölcs (Kajhelesz) szavai megvalósultak:

„a tanácskozási szavai mint megszilárdított szögek, mindannyian egy pásztortól valók“.

כלי אסוקות נהנו מרועה אחד

Az országos gyűlés elsősorban ösztönzést jelent mindannyiunk számára az orthodox szervezet megszilárdítása munkájában. Nagyon fontosak ezért bizonyos elvi megállapítások, amelyek le lettek rögzítve a két nap alatt. Elsősorban az u. n. askenáz-szefárd ügy elintézésére gondolunk. Olvasóink emlékezzenek, hogy mindenképpen tiltakoztunk az ellen, mintha az orthodoxia kebelén belül askenáz és szefárd ritusbéliek között külön képviselést igénylő eltérés volna. Egy kis fölösleges lárna volt a dolog körül, de a központi bizottság ama határozata, hogy a kérdést még arra sem tartja méltónak, hogy érdemben szót vegyegessenek fölötte a tágabb körű országos képviselőségben.

a mesterségesen előidézett művihart egyszersmindenkorra lecsendesítette.

Tanácskozások alkalmával természetesen véleményeltérések vannak, mondja Rabbi Jehajszúa, a fennidézett szentirási ige magyarázatában (Chagigo 3): »ezek szigorubbán, mások könnyebbén ítélnék, az nem baj, csak tudatában legyenek a tanácskozási annak, hogy: »egy pásztortól, egy eszmé-

ből erednek a felvetett kérdések.« Sokan bizonyára sajnálni fogják, hogy Magyarország egyik legnagyobb rabbinus tekintélyének, a mádi főrabbinak a hitközségek egy részének belső megújulására vonatkozó ajánlatát, — amelyről a Zsidó Ujság mult számában írtunk, — nem kerülhetett tárgyalás alá. Elmaradt továbbá az iparos-jesiva ügyében való állásfoglalás. Ellenben az »Országos Tórnché Jesivosz«-nak szélesebb alpra fektetése a hazai orthodoxia szellemi jövője szempontjából rendkívül horderejű lehet. A tisztviselő-ügyben hozott határozatok körül bizonyára véleményeltérések s reklamációk lesznek, azonban egy dolog nem lehet vitaközlés tárgya: a tanácskozási összessége, a felszólalók mindegyike a hazai orthodoxia, a vallásosság és a Tóra szentpontjait tartotta egyedül irányadónak és ez a körülmény áldásossá értékeli a lefolyt magas színvonalu országos nagygyűlést.

E szempont feltétlen érvényesítése, az orthodox közéleti terén eredményezni fogja mindenesetre azt, hogy a mérgezett nyilakkal való lövöldözés, amelynek szomorú tanúi vagyunk egyes vidéki hitközségekben, meg fog szünni s beáll a speciális belső genfi konvenció, amely azt követeli: „vehévé don esz kol ódom lechaf zechusz“ jóindulattal kell minden embert megítélni, még ha nincs is olyan véleményen bizonyos dolgokban, mint mi. Csak azt tételjük fel róla, hogy öneki is szíven fekszik az orthodox vallásosság ügye, őt is ugyanegy eszme diadalrajutása hevit: a Tóra, a miczvó érvényrejutása az egyéni élet s a zsidó közélet minden vonatkozásában. Ennek a jegyében állott a kedden és szerdán ün-

nepélyes keretek közt lefolyt nagy orthodox összejövetel.

A nagygyűlés megnyitása előtt.

Hat évvel ezelőtt alakult meg az országos képviselőség, amelyet általánosan 100-as bizottságnak neveznek s az idők mostohasága és egyéb okok miatt három év óta csak most nyílt alkalm a központi iroda referátumainak meghallgatására. Erre az alkalomra természetesen nagy számmal jelentek meg a megválasztottak. Régi ismerősök nagy örömmel üdvözlik egymást, eszmecsereelő csoportok alakulnak, hamarosan megvan az ismerkedés, gyorsan megállapítást nyer, mily közös az ideál, amelyért minden orthodox ember küzd. Mindebből látszik, mily alaptalan és felületes az gyakran hangoztatott frázis: a vidéki orthodoxia indolens, nem törődik a közösség (כלל) ügyeivel. Igaz ugyan, hogy a súlyos életküzdő meg-szükiti a látkört s az egyes hitközségi tagokat az országos zsidó ügyekkel való foglalkozástól viszsztatartja a helyzet, amely azt diktálja: „anijé ichó kajdmin“ hogy az egyes hitközség keretén belül oly feladatok vannak, amelyeket elsősorban kell megoldani s csak azután következik a hitközség keretén tulmenő orthodox munka. Mindezek ellenére a delegátusok gyűlés előtti megjegyzéseiből kitűnt a tájékozottság, a felfigyelő érdeklődés és várakozás, továbbá az orthodox szervezet megerősítésében rejlő erkölcsi ésvallási értéknek teljes mértékben való átérzése. Így tehát csak sajnálni lehet e kitűnő testület ritka összejövetelét, s az összes jelenlevőkben az az óhaj támadt, hogy ilyenmü ülések a jövőben gyakrabban történjenek.